ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA

FARUK KANGER

WYDAWNICTWO ERKAM

ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA

FARUK KANGER

PRZEKŁAD Z JĘZYKA ROSYJSKIEGO
ROZALIA BOGDANOWICZ

BIAŁYSTOK 1441/2020

WYDAWNICTWO ERKAM

Tytuł oryginału: *Правила хорошего тона*

Tłumaczenie: Rozalia Bogdanowicz

Korekta: Musa Çaxarxan Czachorowski

Redaktor: Halisa Szakirzianowa

Ilustracje: Mehmet Sałdamły, Szaban Ajdyn, Jasir Bugra Jerjyłmaz,
Suat Karadag, Ibrahim Esat Giuwen

Opracowanie graficzne i projekt okładki: Rasim Szakirogłu

Copyright for the Polish translation by Rozalia Bogdanowicz, 1440/2018

Copyright for the Polish edition by
Muzułmański Związek Religijny.
NajwyższeKolegium Muzułmańskie, 1441/2020

Koordynator wydania polskiego:

MZR
Muzułmański Związek Religijny w RP
Najwyższe Kolegium Muzułmańskie

15-207 Białystok, ul. Piastowska 13 F
tel./ fax (+48) 85 732 40 23
tel. kom. (+48) 605 612 137
e-mail: mzr@mzr.pl, www.mzr.pl

Rekomendowane dla szerokiego kręgu czytelników

Wszelkie prawa zastrzeżone

Wydanie pierwsze

ISBN: 978-605-302-937-3

Druk i oprawa: Drukarnia Erkam

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

WSTĘP

Chwała naszemu Panu Najwyższemu, który zaszczycił nas godnością i obdarzył szczęściem bycia muzułmanami!

Pokój i błogosławieństwo naszemu Prorokowi Muhammadowi (*sallallahu alejhi ła sallam*, pokój i błogosławieństwo Allaha z Nim, *saał*), który nauczył nas religii i człowieczeństwa, a także jego rodzinie i towarzyszom.

Nasz Prorok (*saał*) był największym nauczycielem, który rozpowszechnił wśród ludzkości islam. Księga, której nauczał – to nadzwyczajny i wspaniały Koran. Prorok Muhammad (*saał*) w trakcie recytacji Świętej Księgi objaśniał jej zasady. Następcy Wysłannika Allaha (*saał*), znamienici uczeni islamu i nasi przodkowie, żyjący zgodnie z wiarą, w hołdzie Bogu i według zasad moralnych Świętego Koranu, dołożyli wszelkich starań, aby całą wiedzę o religii przekazać w najpiękniejszej formie kolejnym pokoleniom.

Takim sposobem, wiedza o islamie przekazywana była z ust do ust, od jednej osoby do drugiej, od serca do serca. Teraz nadszedł czas, abyśmy i my zaczerpnęli tej mądrości.

Mamy nadzieję, że nauczymy się naszej religii tak, aby móc dostąpić zaszczytu bycia w życiu wiecznym wśród tych muzułmanów, którzy zasłużyli na zadowolenie Wysłannika Allaha (*saał*).

Niech Wasze serca napełnią się wiarą, życie islamem, a dusze miłosierdziem!

Niech aniołowie będą waszymi opiekunami, a dobrzy ludzie przyjaciółmi!

Niech Bóg Najwyższy troszczy się o was i służy pomocą!

Niech wasza droga życiowa doprowadzi Was do wrót Raju!

Z Bożym miłosierdziem rozpoczynamy:

Panie! Ułatw mi, a nie utrudniaj moich poczynań. Panie, niech przyniesie mi to pomyślność.

SPIS TREŚCI

Rozdział pierwszy
ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA, CZYNIĄCE MUZUŁMANINA PIĘKNIEJSZYM

NIE MÓGŁ SPOJRZEĆ W TWARZ ... 8

1. CZYM SĄ „ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA”?
ZASADY UPRZEJMOŚCI I PRZYZWOITOŚCI ... 10

2. CZYSTOŚĆ CIAŁA ... 11

Jak powinniśmy dbać o czystość naszego ciała? ... 12

DOSŁOWNIE PRZYGOTOWYWALI SIĘ, ABY STANĄĆ PRZED BOGIEM...? ... 14

3. ZASADY POBYTU W TOALECIE ... 15

Na co należy zwrócić uwagę podczas pobytu w toalecie? ... 16

W jaki sposób należy wykonać w toalecie oczyszczenie (*taharat*)? ... 17

4. ZASADY POBYTU W ŁAZIENCE ... 18

Na co należy zwrócić uwagę podczas pobytu w łazience? ... 19

Rozdział drugi
ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA, CZYNIĄCE MUZUŁMANINA PIĘKNIEJSZYM

SEN ... 22

DOBRE MANIERY PODCZAS POWITANIA ... 23

NA CO NALEŻY ZWRÓCIĆ UWAGĘ PODCZAS POWITANIA? ... 24

RADOŚĆ POWITANIA ... 26

ZASADY ZACHOWANIA PODCZAS SNU I ODPOCZYNKU ... 28

SAVOIR VIVRE PODCZAS POSIŁKÓW ... 30

WSPOMNIENIE SMAKU DAKTYLA ... 33

KULTURA OSOBISTA W TRAKCIE ZIEWANIA, KICHANIA I KASZLU ... 34

Rozdział trzeci

ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA, CZYNIĄCE MUZUŁMANINA PIĘKNIEJSZYM

ZASADY BRATERSTWA 38

To właśnie jest braterstwo! 40

ZDUMIEWAJĄCA EPOPEJA 41

SZACUNEK DLA STARSZYCH 42

Taki powinien być szacunek! 44

GDYBY ONI WYCIĄGNĘLI WNIOSEK 45

ZASADY WCHODZENIA DO DOMU I OPUSZCZANIA GO 46

NALEŻY ZAPYTAĆ O POZWOLENIE 47

ZASADY WYMIANY PREZENTÓW 49

OSTATNIA KOSZULA 51

Rozdział czwarty

ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA, CZYNIĄCE MUZUŁMANINA PIĘKNIEJSZYM

ZGASZĘ LAMPĘ 54

ZASADY GOŚCINNOŚCI 56

ZACHOWANIE W PODRÓŻY 59

O czym należy pamiętać w związku z podróżą? 60

WZORCOWA PODRÓŻ 62

MIŁOŚĆ DO DZIECI 63

W jaki sposób możemy okazać dzieciom swoją miłość? 63

SPRZEDANY ZA MARNE GROSZE! 64

ZASADY DOBREGO ZACHOWANIA W PIĄTEK 65

ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA, CZYNIĄCE MUZUŁMANINA PIĘKNIEJSZYM

Rozdział pierwszy

- Zasady dobrego zachowania, uprzejmości i przyzwoitości
- Czystość ciała
- Zasady pobytu w toalecie
- Zasady pobytu w łazience

NIE MÓGŁ SPOJRZEĆ W TWARZ

W dzieciństwie Wysłannik Allaha (*saał*) był bardzo spokojnym, uważnym i uprzejmym dzieckiem. Nawet dorośli zachwycali się jego nad podziw mądrymi wypowiedziami, dobrymi manierami i uprzejmością. Kiedy był jeszcze dzieckiem, nikogo nie obrażał, z nikim się nie sprzeczał, nie wypowiadał brzydkich słów i nigdy nie tracił wrażliwości oraz życzliwości.

Prorok Muhammad (*saał*), od najwcześniejszego dzieciństwa, po stracie rodziców, przez całe swoje życie troszczył się o sieroty, pomagał im i traktował jak własne dzieci, karmił je i ubierał. Jego błogosławiona matka bardzo wcześnie została wdową i dlatego nasz Prorok (*saał*), rozumiejąc biedę i kłopoty samotnych kobiet, pozostających bez męskiego wsparcia, na wszelkie sposoby pomagał im i otaczał opieką.

Dusza Proroka Muhammada (*saał*) była delikatna i wyczulona. Rozpoznawał po twarzy, kto ma rozdarte serce, a po opuszczonej głowie skrzywdzonych i znieważonych. Wśród towarzyszy Wysłannika (*saał*) byli różni ludzie: biedni i bogaci, czarni i biali, uczeni i analfabeci.

Pewnego razu białoskóry Abu Zar al-Gifari w gniewie nazwał muezina i ulubionego towarzysza Proroka (*saał*), Bilala al-Habasziego (*radijallahu anhu*, niech Allah będzie z niego zadowolony, *ra*), „synem czarnej kobiety". Bilal bardzo zasmucił się i obraził. Jak mógł tak postąpić wobec niego brat-muzułmanin? Przecież on był gotów oddać życie za Abu Zara. Al-Gifari bardzo pożałował wypowiedzianych słów, ale było już za późno.

Po jakimś czasie wieść o tym wydarzeniu dotarła do Proroka Muhammada (*saał*), który wezwał do siebie Abu Zara al-Gifari.

- Abu Zar! Czy rzeczywiście wypowiedziałeś te słowa do swego brata Bilala?

Abu Zar nie był w stanie podnieść głowy i spojrzeć w oczy Wysłannikowi (*saał*). Nie

wiedział, co ma odpowiedzieć. Prorok (*saał*) ze smutkiem rzekł:

- Zaiste, jesteś z tych, którzy przestrzegają jeszcze zwyczaje *dżahilijji* [czas nieświadomości, ciemnoty w okresie przed pojawieniem się islamu – przyp. tłum.]!

Abu Zar gotów był zapaść się pod ziemię. Jedynym jego pragnieniem w tym momencie było zwrócenie się do Bilala (*ra*) z prośbą o przebaczenie, aby rany jego rozbitego serca mogły się zabliźnić. Czym prędzej udał się do domu muezina i zapukał do drzwi. Kiedy Bilal (*ra*) wyszedł, zastał białoskórego Abu Zara, który nazwał go synem czarnej kobiety, klęczącego z opuszczoną do progu głową.

- Wstań, Abu Zarze! To miejsce jest nieczyste. Nie przykładaj swojej twarzy do niego!

Abu Zar, z oczami pełnymi łez, powiedział:

- Bilalu! Nie mogę podnieść swojej głowy do czasu, dopóki ty nie nadepniesz na nią swoimi nogami i nie poniżysz mnie!

- Abu Zarze! Czyż może wierzący znieważyć i upokorzyć swojego brata w wierze? Wstawaj, już dawno ci wybaczyłem!

Abu Zar, odczuwając ulgę z powodu przebaczenia mu niegrzeczności i lekkomyślnie wypowiedzianych słów, podniósł głowę z progu i objął swego brata Bilala (*ra*). (Buchari, *Nafakat*, 1; Muslim, *Zuhd*, 41–42) i (zaczerpnięte z *hadisów* Buchari, *Iman*, 22, Itk 15; Muslim, *Ajman* 40).

Prorok Muhammad (*saał*), który jest dla nas najlepszym przykładem we wszystkim, w ciągu całego swojego życia nie wymówił ani jednego brzydkiego słowa, ani żadnej obelgi. On mówił co następuje:[1]

Nasz ukochany Prorok (*saał*) mówił:

„W Dniu Sądu na wadze pobożnego sługi nie będzie nic cięższego niż jego dobre wychowanie. Allah Najwyższy nie tolerował tych, którzy źle postępowali i używali grubiańskich, brzydkich słów”.

(Tirmizi, *Birr*, 62)

W Świętym Koranie jest powiedziane:

„Ze względu na miłosierdzie Boga postępowałeś z nimi łagodnie. Gdybyś był bezwzględny i twardego serca, to oni odstąpiliby od ciebie”[1].

(Sura *Ali Imran*, *Rodzina Imrana*, 3:159)

1. Wszystkie wersety z Koranu w tłumaczeniu Musy Çaxarxana Czachorowskiego.

1. CZYM SĄ „ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA”? ZASADY UPRZEJMOŚCI I PRZYZWOITOŚCI

Allah Najwyższy stworzył nas jako doskonałe istoty z czystym sercem, dał nam rozwinięty umysł i czujące ciało. Stwórca powierzył nas naszym rodzicom, aby wychowali swoje dzieci na moralnych i uprzejmych ludzi. Bóg zaprasza nas do Raju, zsyłając nam Swoich proroków i święte księgi. Wszechmogący pragnie, aby nasza życiowa droga była czysta, przepiękna i godna Raju. On chce, abyśmy wszyscy trafili do „wiecznego domu” i oczekuje od nas, abyśmy byli kulturalnymi, grzecznymi, wrażliwymi, o pięknym wnętrzu muzułmanami.

Prawdziwa wiara prowadzi do niezmiennego oddawania czci ku zadowoleniu Boga, powstrzymywania się od czynów zakazanych i przestrzegania rzeczy dozwolonych, a także zasad moralnych, ustanowionych przez naszego Pana. Pośród ogólnych zasad dobrego wychowania istnieją subtelne szczegóły, na które należy zwrócić wyjątkową uwagę. Nazywają się one *adab* (zasady zachowania, wychowanie, obyczajowość). Przestrzeganie ich wobec innych ludzi, w społeczeństwie, w którym żyjemy, określa się mianem *adabi muaszeret* (zasady dobrego wychowania).

W kulturze muzułmańskiej do etykiety i dobrych manier przywiązuje się szczególną wagę, gdyż takie zasady, jak „Kochamy stworzenia w imię Stwórcy” (kochamy wszystkie stworzenia ze względu na to, że są one Jego niepowtarzalnymi tworami) i „Patrzenie na wszystkie istoty oczami Stwórcy” (powinniśmy cenić wszystkie stworzenia tak, jak On je ceni), głęboko zakorzeniły się w sercach i umysłach muzułmanów.

Czcigodny Mewlana wskazał, na ile ważnym i niezastąpionym jest dla nas *adab*:

„*Adab* – jest tym, co odróżnia człowieka od zwierzęcia. Otwórz oczy i popatrz: wszystkie słowa Allaha, wszystkie ajaty Świętego Koranu informują o *adabie*. Wiedza i *adab* człowieka – jest jego największym bogactwem. *Adab* nie starzeje się, nie psuje i nie znika!”

Jeden z poetów powiedział:

„*Adab* – korona z promieni Allaha.

Nałóż ją – i oddalisz się od wszelkich kłopotów”.

Jedna z mądrości ludzkich głosi:

„Niech wypowiedzi będą słodkie, a zachowania – wytworne. Ludzkie grubiaństwo jest podobne do agresywnego psa, którego wszyscy wyganiają”.

Oto jeszcze jedna złota myśl:

„Jeśli człowiek pozbawiony jest cnót i dobrych manier, to nawet jeśli będzie mędrcem, i tak pozostanie osłem”.

(Nawet gdyby człowiek był takim erudytą, który zna na pamięć wszystkie książki, ale byłby wyzbyty cnót i ogłady, odróżniających go od zwierzęcia, to niczym nie będzie się różnić od osła przewożącego te książki).

CZYŻBY NIKT NIE CHCIAŁ ZOSTAĆ KRÓLEM DOBRYCH MANIER I BYĆ PRZEZ WSZYSTKICH KOCHANY?

Funkcjonują pewne pozytywne cechy i dobre maniery, które zostały nam wpojone przez rodziców, babcie i dziadków, albo które przejęliśmy od otaczających nas ludzi. Na przykład, nie wypada leżeć z wyciągniętymi nogami w obecności ojca, nie przystoi wchodzić w słowo osobom starszym, nie wolno wchodzić do sypialni rodziców bez pozwolenia, należy dobrze odnosić się do swoich młodszych braci i sióstr. Wszystko to są zasady grzeczności i dobrego wychowania.

2. CZYSTOŚĆ CIAŁA

Bóg jest czysty i lubi czystych.

Nasz Pan stworzył swoje sługi czystymi. Kiedy dziecko pojawia się na świecie, wszyscy chcą je wziąć na ręce, pocałować, przytulić. Człowiek przychodzi na świat czysty i bezgrzeszny, tak jak został stworzony na początku. Dlatego, my – ludzie – powinniśmy dbać o tę czystość ciała i duszy. Nasz umiłowany Prorok (*saał*) powiedział:

„Niewątpliwie, Allah – jest przepiękny i nieskazitelny i kocha wszystko, co jest piękne i zachwycające. On jest czysty i lubi czystość" (Tirmizi, *Adab*, 41) i „Czystość – połowa *imanu* [wiary]" (Muslim, *Taharat*, 1).

Pewnego razu nasz Prorok (*saał*) przebywał w meczecie ze swoimi towarzyszami. W tym czasie podszedł do nich pewien człowiek o niechlujnym wyglądzie. Miał splątane włosy i brodę. Powierzchowność tego mężczyzny przyciągnęła uwagę obecnych i wszyscy skupili na nim swoje spojrzenia. Serce Wysłannika (*saał*) nie mogło znieść takiego wizerunku muzułmanina. Twarz Proroka (*saał*) spochmurniała. Nie spodobała mu się ta sytuacja.

Nieznajomy poprosił o pozwolenie uczestnictwa w dyskusji. Wówczas Prorok (*saał*), aby nie upokorzyć przybysza przed otoczeniem, dał znać ręką, aby ten doprowadził do ładu swoje włosy i ubranie. Mężczyzna zrozumiał przesłanie i czym prędzej opuścił zebranych. Za jakiś czas powrócił w schludnej odzieży i z uczesanymi włosami. Prorok (*saał*), widząc go w takim stanie, uśmiechnął się i zaprosił do uczestnictwa w rozmowie. Dysputa dotyczyła czystości i schludności. Prorok (*saał*), pragnąc teraz pochwalić schludny wygląd przybysza, rzekł:

- Czy nie lepiej być czystym, porządnym i przyjemnym dla oka, niż wchodzić jak szatan, z rozwichrzonymi włosami? (Źródło: Muwatta, *Szaar*, 7).

Nasz ukochany Prorok (*saał*) mówił:

„Niewątpliwie, Allah jest przepiękny i nieskazitelny i kocha wszystko, co jest piękne i zachwycające. On jest czysty i lubi czystość" (Tirmizi, *Adab*, 41) i „Czystość – połowa *imanu* [wiary]" (Muslim, *Taharat*, 1).

Jak powinniśmy dbać o czystość naszego ciała?

- Po przebudzeniu się powinniśmy wykonać pierwsze oczyszczenie ciała przed poranną modlitwą. Należy uczynić *abdest* (małe obmycie), który daje nam zarówno czystość cielesną, jak i duchową.
- Kilka razy w tygodniu wypada umyć włosy, które powinny ładnie pachnieć. Dobrym nawykiem jest noszenie przy sobie podręcznego lusterka i grzebienia.
- Podczas *abdestu* należy starannie wymyć małżowiny uszne, aby nie były zanieczyszczone.
- Podczas obmycia musimy ze szczególną dokładnością czyścić nos, aby w nozdrzach nie pozostał żaden śluz.
- Powinniśmy myć zęby *misłakiem* lub szczoteczką do zębów i pastą. Dopuszcza się czyszczenie uzębienia przy pomocy nici dentystycznych. *Misłak* dodaje zębom blasku i czystości oraz wzmacnia dziąsła.

W okresie przedislamskim ludzie nie przywiązywali większego znaczenia do higieny jamy ustnej i zębów. Z nadejściem monoteizmu nastąpiły duże zmiany w podejściu do czystości tych narządów. Prorok Muhammad (*saał*) uważał tę kwestię za istotną i radził swoim towarzyszom:

- Rozumiem, że trudno wam regularnie czyścić zęby. Jednakże higiena jamy ustnej i zębów jest na tyle nieodzowna, że jeślibym wiedział, że nietrudno wam to wykonywać, to nakazałbym zawsze myć zęby *misłakiem* (Źródło: Muslim, *Musafiri*n, 139).

A CZY WY CHCIELIBYŚCIE MYĆ ZĘBY PRZED KAŻDĄ MODLITWĄ RAZEM Z NASZYM PROROKIEM (*saał*)?

- Mężczyźni powinni strzyc włosy oraz skracać brodę i wąsy, jeśli je posiadają. Nasz ukochany Prorok (*saał*) poprawiał swoje włosy i brodę, wykorzystując w charakterze lusterka filiżankę z wodą.
- Wieczorem, po zakończeniu naszych działań, po przyjściu do domu, należy dokładnie wymyć ręce i wyczyścić brud za paznokciami.
- Ci, którzy w ciągu dnia pracują w zakurzonych i zanieczyszczonych miejscach, po powrocie wieczorem do domu, powinni wziąć prysznic lub kąpiel w wannie.
- Wypada co czterdzieści dni usuwać owłosienie pod pachami i w ich okolicach. W przeciwnym wypadku nieprzyjemny zapach z tych miejsc będzie przeszkadzać otoczeniu.
- Zaleca się obcinanie paznokci u rąk raz w tygodniu, a u nóg dwa razy w miesiącu.
- Prorok Muhammad (*saał*) udzielił takiej rady szlachetnemu Alemu (*ra*): „Ali, obcinaj odrośnięte paznokcie, gdyż pod długimi gromadzą się szkodliwe bakterie”.

Nasz ukochany Prorok (*saał*) mówił:

„Rozumiem, że trudno wam
regularnie czyścić zęby.
Jednakże higiena jamy ustnej i zębów
jest na tyle nieodzowna,
że jeślibym wiedział,
że nietrudno wam to wykonywać,
to nakazałbym zawsze myć zęby *misłakiem*”.

(Buchari, *Dżuma*, 8; Tirmizi, *Taharat*, 18)

MUZUŁMANIN – CZŁOWIEK Z CZYŚCIEJSZĄ POWIERZCHOWNOŚCIĄ I WNĘTRZEM

Każdy muzułmanin powinien być zdrowy, krzepki i silny, stanowić wzór człowieka. Swoją kondycją, pobożnością, czystością i spokojem wewnętrznym jest zobligowany pokazywać ludziom piękno islamu. Pozostali niech patrzą na muzułmanina z zachwytem i zazdrością, gdyż obserwując wierzącego, mogą dowiedzieć się, jakim człowiekiem był nasz Prorok (*saał*).

DOSŁOWNIE PRZYGOTOWYWALI SIĘ, ABY STANĄĆ PRZED BOGIEM...?

Bitwa o Czanakkale – to epos zdumiewającej odwagi, wykazanej przez tureckich muzułmanów w bitwie z wrogiem, który zaatakował ich ojczyznę, świątynię i honor.

O tym wydarzeniu opowiada czołowy dowódca *mirałaj* [brygadier] Dżawat Pasza:

Tego dnia moi nieustraszeni wojownicy walczyli od rana do wieczora. Po zmroku rozpocząłem przegląd swojego oddziału. Nagle w oddali zobaczyłem białe plamy, lecz w półmroku nie mogłem określić, co to było. Wezwałem dyżurnego oficera.

- Synu, cóż to za białe plamy widnieją tam, w oddali?

- Za chwilę się dowiem, panie brygadierze!

Po pewnym czasie mój dyżurny oficer wrócił i zaczął opowiadać. Jego głos drżał i wydawało się, że lada moment mężczyzna się rozpłacze:

- Panie brygadierze, nasze wojska na tej flance w ciągu ostatnich kilku dni prowadziły krwawą walkę. Większość żołnierzy zginęła jako *szahidzi*. A ci, którzy zostali przy życiu, wiedzą, że jutro może przyjść na nich kolej. Oni powiedzieli mi: „*In sza Allah* [jeśli Bóg pozwoli], jeśli jutro oddamy życie jako *szahidzi*, nie chcemy stanąć przed Allahem i Jego Wysłannikiem w brudnych ubraniach. Dlatego wypraliśmy swoją bieliznę i rozwiesiliśmy ją do suszenia".

Mój dyżurny oficer nie mógł już powstrzymać łez na słowach: „Kiedy odzież wyschnie, oni ją pozbierają, panie brygadierze!"

Właśnie dzięki takiej duchowej czystości ci pobożni żołnierze odnieśli zwycięstwo w bitwie o Czanakkale.

3. ZASADY POBYTU W TOALECIE

Naruszenie czystości – ulga i powód wdzięczności.

Nasz Pan, stwarzając Swoje sługi, zesłał im różnego rodzaju ulgi i udogodnienia, aby zaspokoić ich potrzeby i wymagania. Przytoczone poniżej opowiadanie uzmysławia nam, jak bardzo powinniśmy być wdzięczni Najwyższemu, nawet za tę ulgę, której doświadczamy podczas pobytu w toalecie.

Pewnego razu jeden z padyszachów zapytał swojego mądrego i zdolnego wezyra:

- Powiedz mi, co przynosi największą ulgę człowiekowi na tym świecie?

- Zaspokojenie potrzeby (toaleta) – odpowiedział wezyr.

Ta odpowiedź nie spodobała się padyszachowi i wypędził swego doradcę.

Jednak po pewnym czasie władca zachorował. Nie mógł pójść do toalety ani za małą potrzebą, ani za dużą. Znalazł się w strasznym położeniu. Jego brzuch był wzdęty jak balon i wydawało się, że za chwilę pęknie. Lekarstwa przepisane przez lekarzy nie przynosiły żadnej poprawy. I wówczas przyszły mu na myśl słowa wezyra. Padyszach zadumał się: „Jaką prawdę powiedział nasz wezyr". Rozkazał wezwać do siebie mądrego doradcę.

- Pomódl się za mnie, wezyrze, i poszukaj wyjścia z tej sytuacji, wybaw mnie od tych mąk.

Doradca odpowiedział władcy:

- Mój padyszachu, pomodlę się za ciebie i dam ci lekarstwo na twoją dolegliwość. Jednakże, jeśli dojdziesz do siebie, chcę otrzymać połowę twojego majątku.

Władca, znajdujący się w położeniu bez wyjścia, wyraził zgodę na ten warunek. W duchu pomyślał: „Lepiej niech coś tam wydarzy się z majątkiem niż ze mną. Jestem droższy niż moje bogactwo". Wezyr pomodlił się i dał lekarstwo na przypadłość. Po krótkim czasie padyszach zaspokoił swoje potrzeby i poczuł długo oczekiwaną ulgę. Następnie podziękował wezyrowi i dotrzymując słowa, oddał mu połowę majątku. Tymczasem mądry wezyr wypowiedział takie pouczające słowa:

- Mój padyszachu! A cóż to za władza i majątek, które można zamienić na zaspokojenie podstawowej potrzeby? Nie pragnę takiego bogactwa, zabieraj je z powrotem!

Postarajmy się nauczyć na pamięć tych oto modlitw, łatwych do zapamiętania!

Nasz ukochany Prorok (*saał*) nauczył nas następujących słów, które należy obowiązkowo wypowiadać przed wejściem do toalety:

Allaahumma innii a'uuzu bika minal chubsi łal chabaa'is

اَللّٰهُمَّ اِنِّى اَعُوذُ بِكَ مِنَ الْخُبْثِ وَالْخَبَائِثِ

„Mój Boże, uciekam się pod Twoją obronę od brudu i wszelkich nieczystości” (Muslim, *Hajz*, 122).

Po zaspokojeniu naturalnej potrzeby należy powiedzieć:

Alhamdulillaahil lazii azhaba annil azaa ła'aafaanii

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى أَذْهَبَ عَنِّى الأَذَى وَعَافَانِى

„Chwała Allahowi, który wybawił mnie od cierpienia i uzdrowił” (Ibn-Madża, *Taharat*,10).

Na co należy zwrócić uwagę podczas pobytu w toalecie?

- Czystość toalety jest bezpośrednio związana z higieną ciała i schludnością odzieży. Dlatego dbanie o porządek w toalecie jest bezwzględnie konieczne.
- Przy odwiedzaniu toalety obowiązkowo należy zdjąć z siebie rzeczy, zawierające imiona Allaha i Jego Wysłannika (*saał*).
- Przed wejściem do toalety i po opuszczeniu jej powinno się wyrecytować modlitwy, których nauczył nas Prorok Muhammad (*saał*).
- Do toalety wchodzimy lewą nogą, a wychodzimy prawą.
- Nie wolno wypróżniać się w pozycji stojącej, gdyż to szkodzi zarówno zdrowiu, jak i zachowaniu czystości. Potrzebę fizjologiczną należy załatwiać na siedząco.
- W toalecie nie wypada czytać, rozmawiać, śpiewać, gwizdać, pozdrawiać się. Nie godzi się wspominać imienia Allaha. Po załatwieniu się należy od razu opuścić to miejsce.
- Jeśli przydarza się nam załatwić naturalną potrzebę w otwartej przestrzeni, wypada odejść jak najdalej i znaleźć ustronne miejsce. Nie wolno zwracać się w kierunku Kaaby ani plecami, ani twarzą.
- Jeśli mamy potrzebę wypróżnienia się na otwartym terenie, to trzeba wybrać miejsce, gdzie możemy się schronić od spojrzeń postronnych osób.
- Nie należy w toalecie pluć, oczyszczać nosa i wykonywać żadnych czynności, wywołujących odrazę innych osób. W tym miejscu należy zostawić po sobie taki porządek, jaki chcielibyśmy zastać przed wejściem. Nawet, jeśli my tego sanitariatu nie zabrudziliśmy.

W jaki sposób wykonać w toalecie oczyszczenie (*taharat*)?

Bowiem ci prymitywni ludzie nie mogli domyślać się wszystkich subtelności i niuansów *adabu* i czystości, których nauczył Prorok Muhammad (*saał*) swoich towarzyszy!

- Oczyszczenie w toalecie (*taharat*) odbywa się lewą ręką.
- Jeśli są ku temu możliwości, to najpierw należy wytrzeć się papierem toaletowym, a następnie podmyć się wodą i osuszyć papierowym ręcznikiem.
- Mężczyźni wykonują małe obmycie za pomocą dużego i wskazującego palca w kierunku od tyłu do przodu. Duże obmycie robią przy pomocy palców środkowego, serdecznego i małego.
- Kobiety wykonują *taharat* w kierunku od przodu do tyłu, wykorzystując do tego środkowy, serdeczny i mały palec.
- Wszystkie przedmioty powszechnego użytku w toalecie (drzwi, kran, papier toaletowy, syfon itp.) należy brać i trzymać prawą ręką, co zapewni ich czystość.
- Jeśli będziemy zmuszeni załatwić potrzebę fizjologiczną w miejscu, gdzie nie ma papieru toaletowego i wody, to *taharat* można wykonać przy pomocy listka z drzewa lub niewielkiego kamienia.
- Przed opuszczeniem toalety należy obowiązkowo umyć ręce mydłem.
- Mężczyźni, po opróżnieniu się, powinni odczekać chwilę, aby uniknąć mimowolnego oddania moczu. Dopiero po wykonaniu kilku ruchów, można dokonać obmycia (*abdest*). Kobiety również powinny przestrzegać tej zasady.

Pewnego razu jeden zawzięty poganin z ironią powiedział do Salmana al-Farisi (*ra*):

- Widzę, że wasz przyjaciel Muhammad uczy was wszystkiego, nawet tego, jak załatwiać się w toalecie.

Salman (*ra*) z poważną miną odpowiedział:

- Tak, to prawda. On wyjaśnia nam wszelkie szczegóły *adabu* i czystości.

Po tym szlachetny towarzysz Proroka (*ra*) przekazał bałwochwalcy wskazówki Wysłannika Muhammada (*saał*) o zasadach przebywania w toalecie (Muslim, *Taharat*, 57–58).

4. ZASADY POBYTU W ŁAZIENCE

**Każdy muzułmanin rodzi się,
żyje i umiera czysty.**

Człowiek przychodzi na świat duchowo i fizycznie czysty. Niemowlęta, tuż po narodzinach, wykąpane i zawinięte w pieluchy, są tak czyste i niewinne, że każdy chce je pocałować i przytulić. Rodzice kąpią swoje dzieci tak długo, dopóki one same nie będą w stanie tego czynić. Ludzi zmarłych ich bliscy obmywają i zawijają w czysty całun. Następnie ciało przekazują ziemi, która jak matka ogrzewa je swoim ciepłem.

Na co należy zwrócić uwagę podczas pobytu w łazience?

- Trzeba kąpać się chociażby raz w tygodniu (a w miarę potrzeby i częściej).
- Powinno myć się w miejscach zamkniętych, niedostępnych dla spojrzeń innych ludzi.
- Należy przykrywać miejsca intymne (*aurę*) podczas pobytu w łazience, *hammamie* (łaźnia turecka) i innych miejscach wspólnych kąpieli.
- *Aurą* mężczyzny jest część ciała między pępkiem i kolanami. *Aura* kobiety – to obszar od barków do kolan.
- Nie należy spoglądać na *aurę* innych ludzi podczas wizyty w miejscach wspólnego użytkowania.
- Do łazienki, jak i toalety, należy wchodzić lewą nogą, wypowiadając słowa: *A'uzu bismilla* i „Mój Boże, uciekam się pod Twoją obronę od brudu i wszelkich nieczystości".
- Do łazienki powinno się wchodzić z następującą modlitwą: „Panie! Oczyść mnie z nieczystości ciała, grzechów i brzydkiej moralności".

Swego czasu zacny kalif Harun Raszid przebywał w *hammamie*. Przypadkowo wylano mu na plecy bardzo gorącą wodę, wskutek czego na jego grzbiecie pojawiło się rozległe oparzenie. Mężczyzna natychmiast opuścił łaźnię. Ból nie ustępował przez kilka dni. Po tym pechowym zdarzeniu kalif rozdał jałmużnę setkom potrzebującym wsparcia ludzi.

Po jakimś czasie, wspominając ten przykry incydent, z zadumą zwrócił się do swoich bliskich:

- Okazuje się, że na tym świecie nie mogę znieść nawet gorącej wody w *hammamie*, która oczyściłaby moje ciało z brudu! Co będzie ze mną wówczas, gdy w Dniu Sądu Ostatecznego z powodu swoich grzechów trafię do Piekła?

Powinniśmy wykonywać oczyszczenie, będące wyrażeniem wielkiej wdzięczności naszemu Panu, z najgłębszymi uczuciami.

Przecież Bóg Najwyższy, który stworzył wszystkie istoty według własnego upodobania, mógłby powołać nas do życia w postaci wałęsających się psów, które nigdy się nie myją!

- Będąc w łazience, nie wolno śpiewać piosenek i rozmawiać bez potrzeby.
- Biorąc kąpiel, powinniśmy w miarę możliwości przykrywać swoje miejsca intymne, gdyż jest to *sunna* naszego Proroka (*saał*).
- Po każdej kąpieli trzeba wykonać duże obmycie (*gusl*). Tym sposobem, oczyszczając się duchowo, zasłużymy na wynagrodzenie (*hasanat*).
- Do dokładnego obmycia się używamy mydło, myjkę itp. środki higieniczne.
- Obmycie zaczynamy w kierunku z góry do dołu (np. najpierw myjemy głowę, następnie ramiona) i w pierwszej kolejności prawą stronę, a potem lewą (wpierw myjemy prawe ucho, ramię, rękę, nogę itd.).
- Z łazienki należy wychodzić prawą nogą, recytując modlitwę „Chwała Allahowi, który wybawił mnie od cierpienia i uzdrowił", tak jak przy wyjściu z toalety.
- Opuszczając łazienkę, nie wolno zostawić po sobie żadnych nieczystości (brudu, włosów, śmieci itp.), a także należy przewietrzyć pomieszczenie.
- Następnie powinno się wznieść modlitwy dziękczynne naszemu Panu, który zesłał nam takie dobro, jak oczyszczenie.

Czystość ciała i duszy stanowi całość.

Allah Najwyższy uczynił oczyszczenie ciała i oba rodzaje obmycia (*abdest* przed każdą modlitwą i *gusl*) obowiązkowym warunkiem do wykonania modlitwy i recytacji Koranu. Prawdą jest, że oba sposoby obmycia i oddawanie czci służą oczyszczeniu naszych dusz z grzechów i różnego rodzaju nieczystości. Na drzwiach jednego z *hammamów*, znajdującego się w starym Stambule, widnieje napis:

[Wiadomość] *Dla tego, kto ma brzydki i kłótliwy charakter: nie oczekuj, że hammam cię oczyści!*

Jeśli pragniesz prawdziwego oczyszczenia, najpierw oczyść swoją duszę, a dopiero potem – swoje ciało.

Na przestrzeni dziejów muzułmanie dzięki swojej czystości i dobrym manierom wzbudzali podziw i uznanie ludzi innych wyznań. Tak oto, doktor A. Bajer, po odwiedzeniu większości miast Imperium Osmańskiego, doszedł do następującej konkluzji:

- Osmańscy muzułmanie nigdy nie lekceważą czystości i obmycia. Nawet najbardziej osłabieni myją się, korzystając z pomocy służby lub żon. Po śmierci ich ciała nie są składane do ziemi bez specjalnego obmycia. Tymczasem Europejczycy, kiedy zachorują lub opadną z sił ze starości, zasadniczo lekceważą zasady higieny osobistej. Po śmierci ich ciała są zawijane w najgorsze kawałki materiału, jakie tylko można znaleźć w domu i składane do grobu. Rodzinie zmarłego nawet do głowy nie przyjdzie, aby chociaż trochę obmyć ciało nieboszczyka.

Czystość i dobre maniery muzułmanina są godne podziwu!

Pewien chrześcijański religijny dostojnik, protestancki duchowny Salomon Schweigger, sam tego nie pragnąc, pochwalił muzułmanów takimi słowami:

- Mężczyźni nawet w *hammamie* przykrywają swoje ciała. Jakże są wychowanymi ludźmi. Powinniśmy nauczyć się dobrych manier i czystości od tych ludzi, chociaż nam się nie podobają.

ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA, CZYNIĄCE MUZUŁMANINA PIĘKNIEJSZYM

Rozdział drugi

- Dobre maniery podczas powitania
- Zasady zachowania podczas snu i wypoczynku
- *Savoir vivre* podczas posiłków
- Kultura osobista w trakcie ziewania, kichania i kaszlu

SEN

Syn dostojnego Omara (*ra*), Abdullah, opowiedział jedną z historii, która przydarzyła mu się w młodości:

Byłem w tym czasie jeszcze młodzieńcem. Lubiłem sobie pospać i zdarzało się, że drzemałem nawet w meczecie. W tym czasie myślałem sobie: „Ach, gdyby przyśniło mi się coś dobrego, to opowiedziałbym ten sen Wysłannikowi Allaha!". Zazdrościłem bardzo ludziom, którzy przedstawiali swoje zwidzenia Prorokowi (*saał*), i tym, komu on interpretował ich sny.

Pewnego razu, gdy drzemałem w meczecie, przyśnili mi się dwaj aniołowie, którzy odprowadzili mnie do Piekła. Zobaczyłem tam coś w rodzaju studni i dwa słupy podobne do studziennych. Nie wierzyłem własnym oczom i przestraszyłem się. Znajdowali się tam również moi znajomi. Z przerażenia zacząłem się trząść, krzyczeć i wzywać pomocy.

- Allahu, uchroń mnie od Piekła! Allahu, uchroń mnie od Piekła!

W tym momencie zbliżył się do mnie jeden z aniołów i uspokoił:

- Nie lękaj się, nic ci się nie stanie!

Po przebudzeniu się, natychmiast poszedłem do Hafsy (*ra*) i wszystko jej opowiedziałem. Samemu Wysłannikowi (*saał*) nie miałem odwagi wyrazić w słowach tego, co przeżyłem we śnie. A ona była żoną Proroka (*saał*). Kiedy Hafsa (*ra*) opowiedziała Wysłannikowi (*saał*) moje koszmarne majaki, powiedział:

- Jakim cudownym i dobrym młodzieńcem jest Abdullah! Ach, gdyby chociaż raz wykonał nocną modlitwę!

Zrozumiałem, że Wysłannik Muhammad (*saał*) pragnie, abym wstawał na poranną modlitwę i odbywał *namaz-tahadżud*. Tym sposobem chce zbawić mnie od mąk piekielnych. Od tej pory przestałem dużo sypiać. Zacząłem wykonywać poranne i nocne modlitwy o czasie. Stale miałem przed oczami widok Piekła, który ujrzałem podczas tego koszmarnego snu (Buchari, *Ashabun-Nabi*, opowiedziane na podstawie 19 *hadisów*).

DOBRE MANIERY PODCZAS POWITANIA

Muzułmanin odczuwa radość podczas spotkania ze swoim bratem w wierze.

Muzułmanie kochają się nawzajem. Spotykając się, uśmiechają się do siebie i pozdrawiają. Miłość, szczęście i wewnętrzny spokój, które wierzący odczuwają do siebie, są przejawem jednego z atrybutów Allaha – „*As-Salam*".

Z tego powodu muzułmanie, kiedy widzą się, pozdrawiają siebie nawzajem słowami **„*As-salamu alajkum*"** lub **„*Salam alajkum*"**, co oznacza **„Pokój z wami".** W odpowiedzi wypowiada się **„*Ła alajkum salam*"** lub **„*Alajkum salam*"**, znaczące **„I z wami pokój"**. „*As-Salam*" to jedno ze znaczeń imienia Allaha – **„Wybawiający swoje sługi od różnego rodzaju zmartwień, nieprzyjemności, dający pokój"**. Z tego względu, wypowiadanie i przyjmowanie pozdrowienia oznacza, co następuje: **„Bracie mój! Jestem muzułmaninem i nie uczynię ci szkody, bądź bezpieczny i żyj w pokoju". „Znaczenie atrybutu naszego Pana – «*As-Salam*» – rozprzestrzeniło się na nas wszystkich, żyjmy w pokoju i spokoju"**.

Allah Najwyższy w Świętym Koranie głosi nam ważność powitania:

„Kiedy zwracają się do was z pozdrowieniem, to odpowiedzcie jeszcze piękniejszym pozdrowieniem lub choćby takim samym. Bóg każdą rzecz bierze pod uwagę" (sura *An-Nisa*, *Kobiety*, 4:86). Z powyższego wynika, że przyjmowanie pozdrowienia jest dla nas nakazem Allaha i stanowi *fard* (warunek obowiązkowy). A powitanie innych ludzi jako pierwsi to bardzo ważna *sunna* Proroka Muhammada (*saał*).

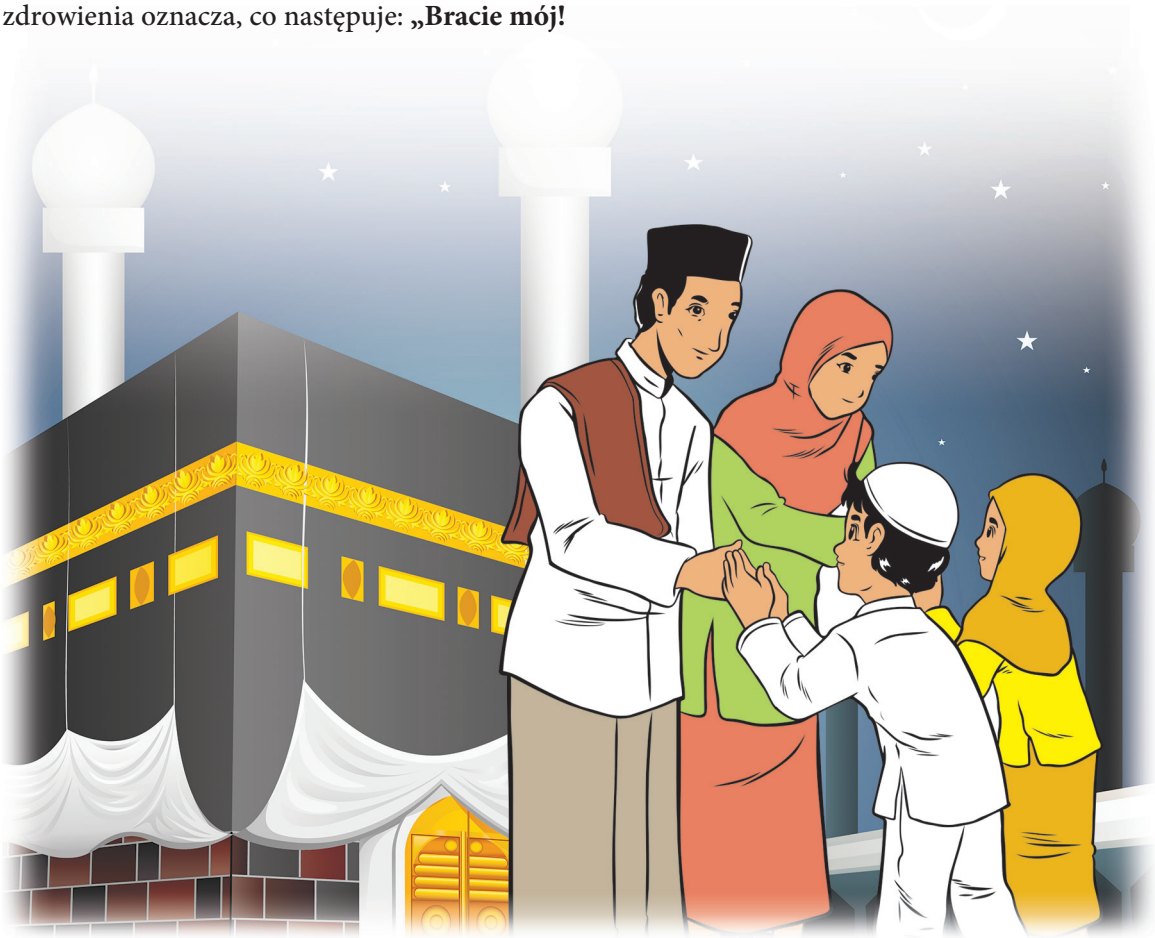

NA CO NALEŻY ZWRÓCIĆ UWAGĘ PODCZAS POWITANIA?

- ✓ Osobie, witającej nas słowami ***„As-salamu alajkum”***, **należy odpowiedzieć** ***„Alajkum salam ła rahmatullaah”***.
- ✓ Kiedy witamy kogoś słowami ***„As-salamu alajkum ła rahmatullaah”*** (pokój niech będzie z wami i łaska Boża), możemy dodać do tego jeszcze taką piękną frazę: ***„As-salamu alajkum ła rahmatullaah ła barakatu”*** (pokój niech będzie z wami i łaska, i błogosławieństwo Boże). Za każde pozdrowienie otrzymujemy odrębne wynagrodzenie (*hasanat*).

W Świętym Koranie jest powiedziane:

„Kiedy zwracają się do was z pozdrowieniem, to odpowiedzcie jeszcze piękniejszym pozdrowieniem lub choćby takim samym. Bóg każdą rzecz bierze pod uwagę”.

(Sura *An-Nisa*, *Kobiety*, 4:86)

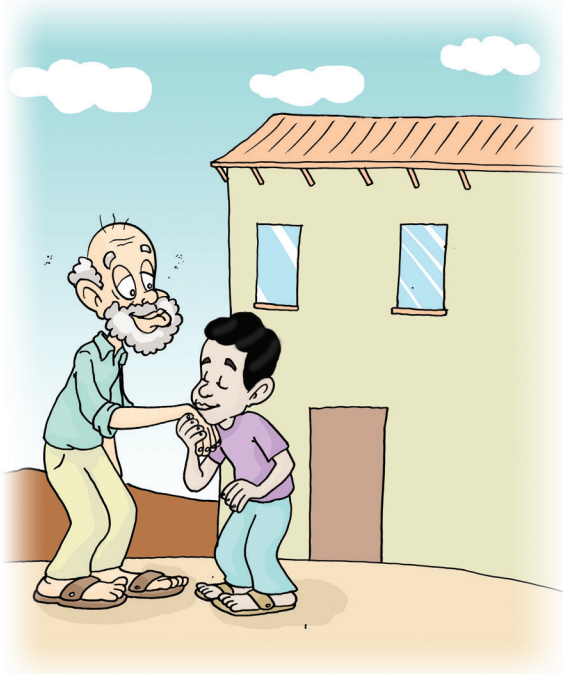

- ✓ Prorok Muhammad (*saał*) najczęściej jako pierwszy witał ludzi. Dlatego i my, podczas spotkania, powinniśmy starać się, aby pozdrawiać innych jako pierwsi.
- ✓ Podczas spotkania znajomych i przyjaciół, po wymianie pozdrowień, ściskamy sobie dłonie.
- ✓ Aby pozdrowić jakąś osobę, nie musimy być z nią zaznajomieni. Można witać się też z obcymi ludźmi.
- ✓ Wchodząc do pomieszczenia, witamy się i przy wyjściu żegnamy ze znajdującymi się tam osobami.
- ✓ Kiedy ktoś nas wita, należy od razu odpowiedzieć na jego słowa tak, aby ten człowiek usłyszał nas (nie za głośno, ale i nie całkiem cicho).

- ✓ Nie należy witać się i odpowiadać na pozdrowienia w grubiański sposób lub, na odwrót, w schlebiającej albo prześmiewczej formie.
- ✓ Jeśli weszliśmy do pomieszczenia, w którym przebywa wiele osób, wystarczy przywitać się z jedną z nich. Będzie również wystarczające, jeśli odpowiemy na pozdrowienia jednego z obecnych.
- ✓ Należy zapamiętać: młodsza osoba pozdrawia starszą, mniejszość – większość, idący – siedzącego, jadący – pieszego.

RADOŚĆ POWITANIA

Syn dostojnego Omara (*ra*), Abdullah, i jego przyjaciel Tufajl Ibn Ubaj często chodzili razem na bazar.

Pewnego dnia, kiedy kolejny raz spacerowali po targu, spotkali tam handlarza starymi rzeczami. Abdullah przywitał się z nim. Następnie pozdrowił kupca, sprzedającego cenne towary. Potem napotkali biedaka. Abdullah i z nim się przywitał. Niebawem pozdrowił bogatego mężczyznę, idącego im na spotkanie. I tak witali się z wieloma znajomymi i obcymi ludźmi.

Następnego dnia Tufajl ponownie odwiedził swego przyjaciela Abdullaha Ibn Omara, który powiedział:

- Tufajle, pójdźmy na bazar! Dotrzymaj mi towarzystwa.

- A co będziesz tam robić? Przecież nie dokonujesz żadnych zakupów. Przechodzisz obok straganów i nawet nie interesujesz się cenami.

- Chodź, pójdziemy tam znowu.

- Po co mamy iść na bazar, jeśli kolejny raz niczego nie kupisz? Czemu nie siedzisz w miejscu, przeznaczonym do kontaktów towarzyskich? Zostańmy tutaj i porozmawiajmy.

- Hej, chudzielcu!

Tufajl miał niewielki brzuch. Kiedy Abdullah złościł się na swego bliskiego przyjaciela, to nazywał go chudzielcem.

- Tufajle, posłuchaj, my chodzimy na bazar tylko po to, aby przywitać się z ludźmi. Tam pozdrawiamy tego, kogo spotkamy (Malik, *Muwatta*, *Salam* 6).

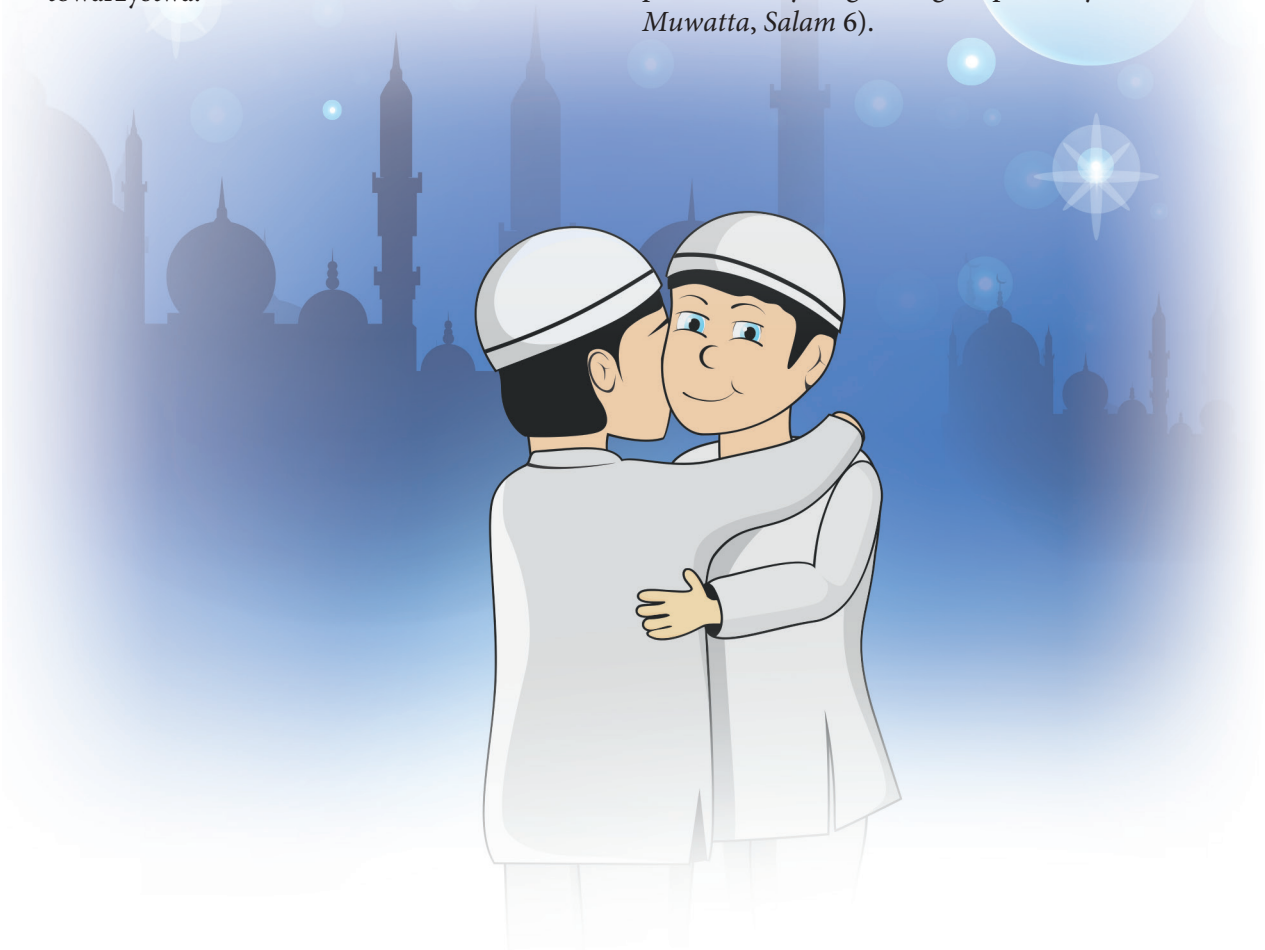

Przecież nasz Prorok (*saał*) powiedział:

„Nie możecie trafić do Raju, nie będąc wierzącymi; nie możecie uwierzyć naprawdę, nie kochając się wzajemnie. Czy powiedzieć, co pomoże wam pokochać się wzajemnie? Pozdrawiajcie się nawzajem, jak tylko można najczęściej” (Muslim, *Iman*, 93).

A CZY WY JESTEŚCIE GOTOWI NA TAKĄ SATYSFAKCJĘ?

W JAKICH SYTUACJACH NIE WOLNO SIĘ POZDRAWIAĆ?

- ✓ Nie wolno pozdrawiać się w toaletach, *hammamach*, łaźniach.
- ✓ Nie należy pozdrawiać tego, kto popełnia grzech lub przygotowuje się do jego wykonania. Nie powinno się również odpowiadać na pozdrowienia takiego człowieka.
- ✓ Nie wypada witać się z osobami w trakcie modlitwy i recytacji Koranu.
- ✓ Nie powinno się witać z ludźmi podczas czytania świętych *hadisów*, kazań i recytacji *azanu*.

Nasz ukochany Prorok (*saał*) mówił:

„Nie możecie trafić do Raju, nie będąc wierzącymi; nie możecie uwierzyć naprawdę, nie kochając się wzajemnie. Czy powiedzieć, co pomoże wam się pokochać? Pozdrawiajcie się nawzajem, jak tylko można najczęściej”.

(Muslim, *Iman*, 93)

ZASADY ZACHOWANIA PODCZAS SNU I ODPOCZYNKU

Kiedy pogrążamy się we śnie

Bóg stworzył dzień, abyśmy pracowali i zarabiali środki na utrzymanie, a noc – w celu odpoczynku i snu. Wszystkie żywe istoty potrzebują snu i wytchnienia. Są nam niezbędne siły i błogi spokój, abyśmy mogli oddawać cześć Bogu i pracować. W trosce o zdrowie musimy zapewnić sobie prawidłowy i pełnowartościowy odpoczynek, to jest sen.

Na co należy zwrócić uwagę podczas zasypiania i budzenia się?

- Po wykonaniu nocnej modlitwy *al-isza*, będąc w stanie rytualnej czystości, należy jak najprędzej położyć się spać.
- Przed snem trzeba umyć zęby.
- Do snu wypada położyć się w czystej piżamie.
- Będąc już w łóżku, powinno się wyrecytować ajat *al-Kursi*, sury *al-Ichlas*, *al-Falak* i *an-Nas*.
- W miarę możliwości należy spać na prawym boku, podłożyć prawą rękę pod głowę i zwrócić się twarzą w kierunku Kaaby.
- Powinno się spać na prawym boku, aby nie uciskać serca i żołądka, które znajdują się po lewej stronie.
- Nie wolno spać na brzuchu lub plecach ze skrzyżowanymi nogami, gdyż jest to zabronione przez naszego Proroka.
- Na sen należy przeznaczyć tyle czasu, ile potrzebuje nasz organizm do regeneracji sił, nie za dużo i nie za mało (6–8 godzin).
- Nie można spać o wschodzie i o zachodzie słońca (45 minut).
- Należy kłaść się spać z zamiarem przebudzenia się na nocną i poranną modlitwę, aby nawet nasz sen był zaliczony jako oddanie czci Bogu.

Pewnego razu Prorok Muhammad (*saał*) powiedział do jednego ze swoich towarzyszy:

- Jeśli wyrecytujesz tę modlitwę i umrzesz tej nocy, to opuścisz ten świat jako wierzący. Niech te słowa będą twoimi ostatnimi, wypowiedzianymi przed snem:

اَللّٰهُمَّ اَسْلَمْتُ نَفْسِى اِلَيْكَ وَفَوَّضْتُ
اَمْرِى اِلَيْكَ وَوَجَّهْتُ وَجْهِى اِلَيْكَ.
وَاَلْجَأْتُ ظَهْرِى اِلَيْكَ رَغْبَةً وَرَهْبَةً اِلَيْكَ
لاَ مَلْجَأَ وَلاَ مَنْجَا مِنْكَ اِلاَّ اِلَيْكَ. آمَنْتُ
بِكِتَابِكَ الَّذِى اَنْزَلْتَ وَنَبِيِّكَ الَّذِى اَرْسَلْتَ

„O mój Boże! Zawierzyłem Ci. Poświęciłem Ci swoje sprawy, całą uwagę skupiłem na Tobie. Zdałem się na Ciebie, mając nadzieję na Twoje zadowolenie i bojąc się Twego gniewu. Nie ma nikogo, oprócz Ciebie, komu mógłbym zaufać. Uwierzyłem w Księgę zesłaną przez Ciebie i Twojego Proroka" (Buchari, *Dawat*, 7).

NIECH TA PRZEPIĘKNA MODLITWA, UKAZUJĄCA MIŁOŚĆ I PRZYWIĄZANIE NASZEGO UKOCHANEGO PROROKA (*saał*) DO ALLAHA BĘDZIE NASZYMI OSTATNIMI SŁOWAMI, WYPOWIEDZIANYMI PRZED SNEM!

- Przed snem należy recytować tę modlitwę, której nauczył nas Prorok Muhammad (*saał*):

بِاسْمِكَ اَمُوتُ وَاَحْيَا اَللّٰهُمَّ

„O mój Allahu! Kładę się spać i budzę się z Twoim imieniem".

Wiersz, recytowany przez dzieci przed snem:

Położyłem się na prawym boku,
przewróciłem się na lewy.
Niech aniołowie będą świadkami
mojej wiary i imanu.
Zasypiam z Allahem,
budzę się z Allahem.
Jeśli nie obudzę się,
Aszhadu allaa ilaaha illallaah
ła aszhadu anna
Muhammadar rasuulullaah.

Po przebudzeniu się należy podziękować naszemu Panu i wstać prawą nogą. Obowiązkowo powinno się wyrecytować następującą modlitwę (*dua*):

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِى اَحْيَانَا بَعْدَ مَا اَمَاتَنَا وَاِلَيْهِ النُّشُورُ

„Chwała Allahowi, który wskrzesi nas po śmierci. Tylko On jest Tym, do którego powrócimy" (Buchari, *Dawat*, 8).

SAVOIR VIVRE PODCZAS POSIŁKÓW

Spożywanie posiłków jest *ibadą* (aktem czci)!

Allah Najwyższy powiedział: **„[…] Jedzcie rzeczy dobre i czyste i czyńcie rzeczy dobre. Ja wiem o wszystkim, co wy czynicie”** (sura *Al-Muminun*, *Wierzący*, 23:51).

Nasz Pan wysłał nas na ten świat, abyśmy byli Jego wiernymi sługami i ostatecznie trafili do Raju. Stwórca uczynił dla nas dozwolonymi takie potrzeby jak sen, przyjmowanie posiłków, mieszkanie, abyśmy mogli służyć Mu najpiękniej jak potrafimy, to znaczy czcili Go. Stwórca obdarował nas niezliczonymi dobrami, np. warzywami, owocami, mięsem, mlekiem i innymi produktami spożywczymi. I jeśli będziemy wykorzystywać wszystkie te dary w celu jeszcze piękniejszego służenia Bogu i wypełniania jeszcze większej ilości pobożnych czynów, to spożywanie posiłków będzie częścią naszej *ibady*. Na przykład, jeśli uczeń będzie spożywał pokarm, aby lepiej opanować wiedzę, to zacznie pozyskiwać wynagrodzenie (*hasanat*) od *ibady* zdobywania wykształcenia. Jeśli młody człowiek zje kolację i pomyśli przy tym, że następnego dnia wstanie na poranną modlitwę i z czystym sercem, ku zadowoleniu Allaha, będzie oddawać cześć Bogu w ciągu całego dnia, to w ten sposób już wówczas zacznie się jego służenie i pozyskanie *hasanatu*.

Na co należy zwrócić uwagę przed rozpoczęciem posiłku?

- Nie należy jeść, jeśli nie odczuwamy głodu.
- Pomagajmy w nakryciu do stołu.
- Powinniśmy poczekać, aż starsi i goście usiądą do stołu, a dopiero potem siadamy sami.
- Przed jedzeniem należy umyć ręce.
- Warto używać serwetek, aby zapobiec zabrudzeniu ubrania resztkami pożywienia, ewentualnie w celu osuszenia ust.
- Jeśli spożywamy posiłek siedząc na podłodze, to należy podwinąć pod siebie lewą nogę i przysunąć do klatki piersiowej prawą nogę. Nie wypada jeść, podpierając się.

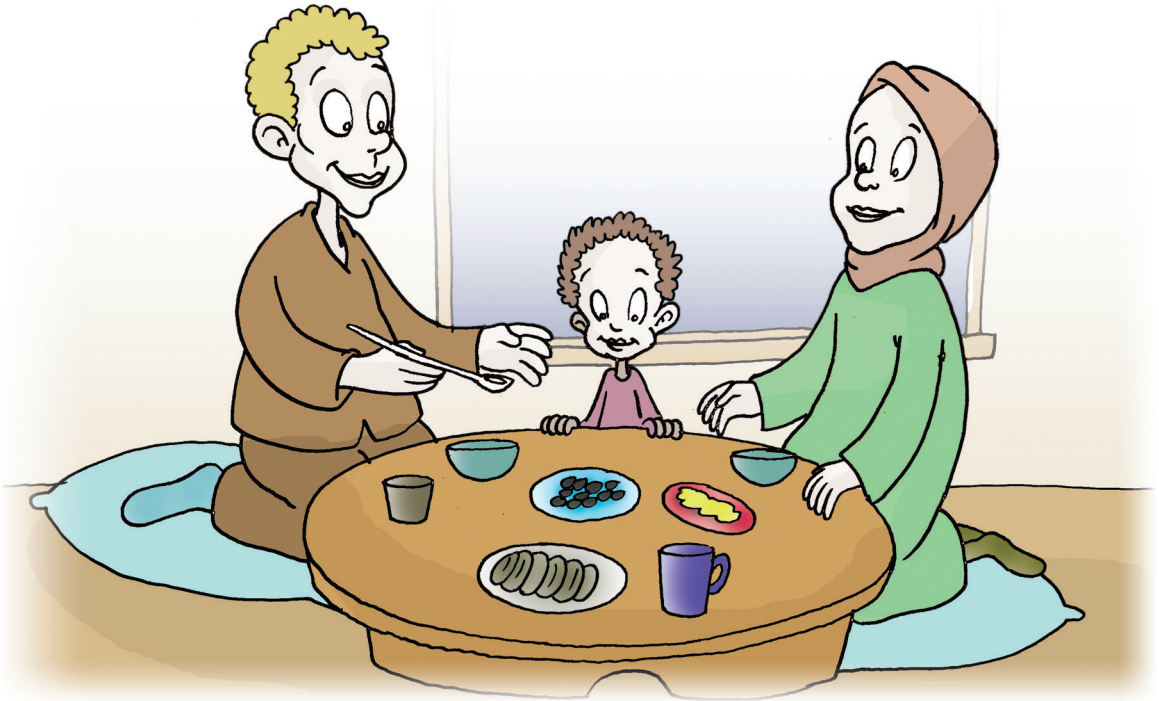

- Jeśli jemy potrawy przy stole, siedzimy wyprostowani, nie opieramy się o stół, nie trzymamy na nim łokci, kładziemy na blacie tylko dłonie.
- Przyjmujemy tylko tyle pokarmu, ile zamierzamy wykorzystać energii dostarczonej z pożywienia na służenie Panu.
- Przed rozpoczęciem posiłku należy wypowiedzieć: ***„Bismillaahir rahmaanir rahiim!"*** (W imię Boga Miłosiernego, Miłościwego!). Jeśli zapomnieliśmy na początku wymówić te słowa, wówczas powinno się rzec: ***„Bismillaahi fii ałłalihi ła aachrih!"*** (W imię Boga na początku i na końcu!).

Na co należy zwrócić uwagę w trakcie posiłku?

- Posiłek należy rozpoczynać i kończyć spożyciem soli. Jest to przepiękna *sunna* naszego Proroka (*saał*).
- Powinno nabierać się potrawę prawą ręką i jeść tę, która znajduje się przed nami.
- Należy dokładnie przeżuwać każdy kęs i sięgać po kolejny dopiero wtedy, gdy przełkniemy poprzedni.

Pewnego razu nasz ukochany Prorok (*saał*), spożywając posiłek wspólnie ze swoimi towarzyszami, powiedział:

„Najgorszym naczyniem jakie człowiek napełnia, jest jego żołądek. Człowiekowi wystarczy zjeść tylko tyle, ile zużyje energii w ciągu dnia. Jeśli jednak chce najeść się do syta, to niech jedną trzecią żołądka napełni owocami winorośli, drugą taką samą część – płynami, a pozostałe miejsce niech zostawi puste, aby mógł oddychać" (Tirmizi, *Zuhd*, 47; Madża, *Atima*, 50).

Jeden z towarzyszy zapomniał przed posiłkiem wypowiedzieć „*Bismillah*". Kiedy na talerzu pozostał ostatni kęs, przypomniał sobie o tym i rzekł: „*Bismillaahi fii ałłalihi ła aachrih!*" Słysząc to, Wysłannik Allaha (*saał*) uśmiechnął się i powiedział:

- Szatan jadł razem z nim od początku. Kiedy jednak nasz brat wspomniał imię Allaha, szatan wszystko co zjadł, wypluł! (Abu Dawud, *Atima*, 16).

Następnie Prorok (*saał*), aby pokazać błogosławieństwo posiłku, rzekł:

- Jedzenia, przeznaczonego dla dwóch osób, wystarczy dla czterech; posiłkiem przygotowanym na cztery osoby nakarmi się osiem (Muslim, *Aszriba*, 179; Tirmizi, *Atima*, 21).

WSZYSTKO, CO POWIEDZIAŁ NASZ PROROK (*saał*) SWOIM TOWARZYSZOM, DOTYCZY RÓWNIEŻ NAS!

PRZECIEŻ JESTEŚMY JEGO *UMMĄ*!

- Jemy z zamkniętymi ustami, aby nie wywoływać niesmaku w innych.
- Nie należy doszukiwać się niedostatków w jedzeniu. Przecież Wysłannik Allaha (*saał*) nie lekceważył żadnego posiłku i nie

dopatrywał się w nim żadnych niedociągnięć. Jeśli potrawa mu smakowała, to ją jadł, a jeśli nie – to zostawiał nienaruszoną.

- Wypada jeść tę potrawę, która znajduje się bezpośrednio przed nami. Tylko owoce można wybierać według życzenia.

Jakich błędów nie wolno popełniać podczas posiłku?

- Nie wolno jeść i pić tego, co jest niedozwolone w islamie (*haram*).
- Nie jemy i nie pijemy w pozycji stojącej.
- Nie wypada pić wody duszkiem. Trzeba wypić trzema łykami, z przerwami na oddech. Nie należy dyszeć do naczynia.
- Nie przystoi kichać, kaszlać i bekać podczas jedzenia. Jeśli nie możemy powstrzymać tej czynności, to należy zasłonić usta. W przeciwnym wypadku może zdarzyć się nieprzyjemna sytuacja.
- Nie powinno się zostawiać bez przykrycia naczyń z potrawami i napojami ze względu na możliwość wpadnięcia do nich owadów.
- Nie jemy i nie pijemy z naczyń z uszkodzonymi brzegami, aby się nie pokaleczyć.
- W czasie posiłku nie można opowiadać bzdur, śmiać się i hałasować.
- Nie rozmawiamy z pełnymi ustami. Najpierw należy przełknąć kęs jedzenia, a dopiero potem zacząć mówić.
- Nietaktem jest wycieranie chlebem ust i rąk, a następnie zjadanie go.
- Nie wyrzucamy do kosza kawałków upadłego jedzenia. Należy je oczyścić i zjeść.
- Nie wypada dmuchać na gorące potrawy ani pić duszkiem bardzo zimnych napojów.
- Nie wstajemy od stołu, zanim nie zjemy potrawy z talerza. Nie rozrzucamy wokół siebie okruchów.

Jak należy zachować się po spożyciu posiłku?

- Po zakończonym posiłku należy wypowiedzieć „*Alhamdulillaah*” (Chwała Ci, Boże!) i wyrecytować modlitwę dziękczynną za podarowany pokarm.
- Po jedzeniu należy umyć ręce.
- Jeśli spożywamy posiłek w towarzystwie innych ludzi, wypada poczekać, aż wszyscy zjedzą, i wówczas można wstać od stołu.
- Trzeba pomóc w sprzątnięciu ze stołu.
- Powinniśmy podziękować tym, którzy przygotowali posiłek i nakryli do stołu.

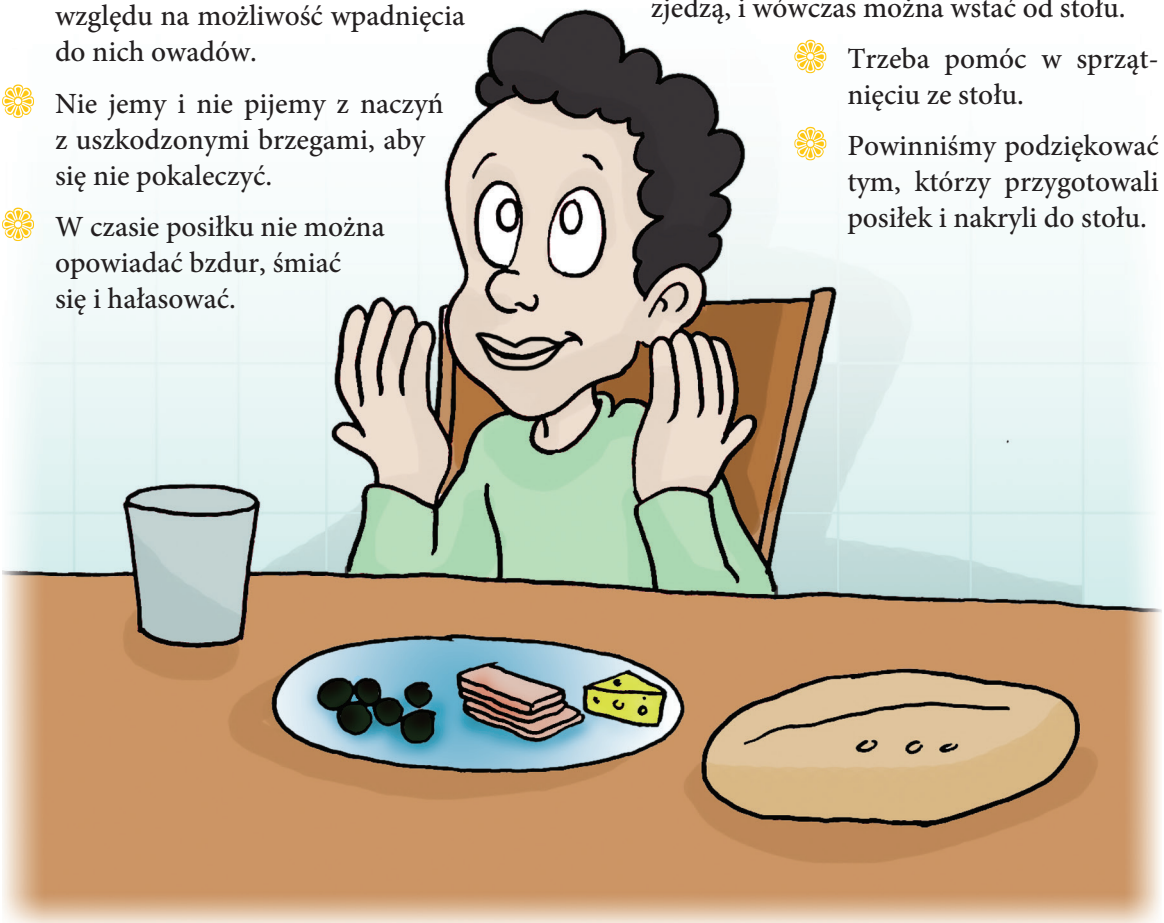

WSPOMNIENIE SMAKU DAKTYLA

Nazywam się Rafi ibn Amr. Opowiem wam historię, jak spędziłem lata dziecięce razem z Wysłannikiem Allaha (*saał*) i podzielę się wspomnieniem, które zostawiło głęboki ślad w moim życiu.

Kiedy miałem siedem lat, cały swój wolny czas spędzałem na podwórzu, bawiąc się z kolegami. Jednego dnia spotkało mnie takie oto przeżycie. Poczułem głód, ale, jak zwykle, leniłem się pójść do domu, aby coś przegryźć. Postanowiłem pójść do najbliższego daktylowego gaju i nazbierać tam daktyli. Wkradłem się do zagajnika i zacząłem zbijać owoce. Rzucałem w drzewo wszystkim, co wpadło mi w ręce: kamieniami, patykami, grudami ziemi. Takim sposobem starałem się zbić daktyle. Po pewnym czasie okazało się, że na ziemi owoców jest więcej, niż mogłem zjeść. Wśród nich były zarówno daktyle dojrzałe, jak i niedojrzałe. Kiedy zajadałem najlepsze z nich, zauważył mnie właściciel gaju. Złapał mnie za rękę, zaprowadził do Wysłannika Allaha (*saał*) i rzekł:

- Wysłanniku Allaha, ten chłopiec rzucał kamieniami w moje daktylowe drzewa! On niszczył moje rośliny. Już od dłuższego czasu próbowałem go schwytać.

Z tymi słowami wystawił mnie przed Prorokiem (*saał*) z oczekiwaniem na wymierzenie kary. Byłem bardzo wystraszony i nie do końca zdawałem sobie sprawę, jaką szkodę wyrządziłem. Wysłannik Allaha (*saał*) uśmiechnął się do mnie, pogłaskał po głowie i powiedział:

- Moje dziecko, dlaczego rzucasz kamieniami w daktylowe drzewa?

Z miną niewinnego odpowiedziałem:

- Proroku, podczas zabawy poczułem głód i zechciałem coś przegryźć.

Prorok miłosierdzia (*saał*) uśmiechnął się w odpowiedzi na moje słowa wypowiedziane z dziecięcą naiwnością, pogłaskał mnie po plecach i rzekł:

- Moje dziecko! Kiedy następnym razem poczujesz głód, jedz te daktyle, które spadły z drzew. One są dojrzalsze i bardziej miękkie. I nie wyrządzisz szkody ani drzewom, ani owocom, które są własnością tego człowieka.

Następnie Prorok (*saał*) wyrecytował za mnie modlitwę:

- Mój Boże! Napełnij żołądek tego dziecka dozwolonym pożywieniem!

Nigdy nie zapomnę tego momentu, kiedy Wysłannik Allaha (*saał*) z uśmiechem pogłaskał mnie, ogarniętego strachem niewiedzy co ze mną będzie, i przemówił czułymi, życzliwymi słowami. Od tego dnia nigdy więcej nie wyrządzałem szkody innym ludziom. Nigdy też nie wziąłem niczego bez zapytania o pozwolenie. Pilnowałem się, aby spożywane przeze mnie jedzenie i picie było dozwolone (*halal*). Ten cudowny czas, spędzony wspólnie z Prorokiem (*saał*) zostawił głęboki ślad w moim życiu i wyraźnie wpłynął na mój światopogląd. Z wiekiem zacząłem lepiej rozeznawać się w rzeczach dozwolonych i zakazanych. Zrozumiałem także, na ile ważne jest poszanowanie praw człowieka. Nigdy nie dotknąłem rzeczy niedozwolonej (*haram*) (Ibn Madża, *Tidżarat*, 67, zaczerpnięte z *hadisów*).

KULTURA OSOBISTA W TRAKCIE ZIEWANIA, KICHANIA I KASZLU

Muzułmanin jest człowiekiem przyjemnym jak kwiat.

Wszyscy, od czasu do czasu, ziewamy, kaszlemy, kichamy. Jednakże te czynności nie powinny stwarzać dyskomfortu innym ludziom. Wyobraźcie sobie sytuację, jak z radością i wzruszeniem opowiadacie przyjacielowi jakieś zdarzenie, a on w tym czasie ziewa. Lub okoliczność, gdy ktoś podchodzi do was i kicha oraz kaszle wam prosto w twarz. Co wówczas poczujecie? Albo, kiedy jakiejś osobie, która zjadła czosnek lub cebulę, odbija się wprost na was. Co pomyślicie? Oczywiście, są to czynności, które nigdy nie powinny mieć miejsca, czyż nie tak?

Czysty we wszystkim muzułmanin jest człowiekiem zawsze uprzejmym, czułym, przyjemnym. Nigdy nikogo nie zaniepokoi swoim zachowaniem i czynami. Promieniuje z niego piękno i dobroduszność.

Jak zachować się podczas ziewania lub kaszlu?

- Należy powstrzymać się i nie dopuścić do ziewania, które jest oznaką naszego niedospania, zmęczenia lub znużenia.
- Jeśli nie jesteśmy w stanie powstrzymać ziewania, należy zasłonić usta dłonią i w miarę możliwości ziewnąć w sposób jak najmniej zwracający uwagę otoczenia.
- W czasie ziewania nie wydajemy żadnych odgłosów.
- Podczas kaszlu, który jest skutkiem choroby dróg oddechowych, bakterie i wirusy przedostają się z gardła do otoczenia. Aby temu zapobiec, zaleca się zasłaniać usta czystą chusteczką lub dłonią.
- W czasie kaszlu należy zasłonić usta także dlatego, aby nie wydać odgłosu i uniknąć prychnięcia śliną.
- Podczas kaszlu należy lekko się pochylić i odwrócić głowę w lewo. Ponadto, jeśli zdarzy nam się zakaszleć w towarzystwie, wypada powiedzieć „przepraszam".

Dobre maniery podczas kichania i czkawki

- Kichanie – jest to uwolnienie dróg oddechowych od nagromadzonego w nich powietrza poprzez gwałtowny wydech. Jest odruchem korzystnym dla naszego zdrowia, więc po każdym kichnięciu powinniśmy powiedzieć „*Alhamdulillaah*" (Chwała Ci, Boże!).
- Kiedy widzimy i słyszymy osobę kichającą, to mówimy: „*Jarhamukallaah*" (Niech Allah zmiłuje się nad tobą!).
- Po kichnięciu, wypowiedzeniu „*Alhamdulillaah*" i po tym, jak nasi bracia odpowiedzą nam „*Jarhamukallaah*", powinniśmy rzec: „*Jahdinaa ła jadikumullaah*", co oznacza „Niech Allah ukaże prawdę nam i wam".

TRZY RAZY

Pewnego dnia Prorok Muhammad (*saał*) prowadził rozmowę ze swoimi towarzyszami. W tym czasie ktoś z obecnych po cichu kichnął. Nasz Prorok (*saał*) powiedział mu: **„*Jarhamukallaah*"**. Po pewnym czasie kichnęła druga osoba. Jednakże tym razem Prorok (*saał*) nic nie rzekł.

Wówczas mężczyzna, któremu Prorok (*saał*) nie powiedział **„*Jarhamukallaah*"**, obraził się trochę i rzekł:

- Wysłanniku! Tamtemu człowiekowi, który kichnął, powiedziałeś **„*Jarhamukallaah*"**. Ja również kichnąłem, ale dla mnie nie wypowiedziałeś takiej modlitwy.

Na te słowa Prorok (*saał*) rzekł:

- Tamten człowiek po kichnięciu wymówił **„*Alhamdulillaah*"**, a ty tych słów nie powiedziałeś (Buchari, *Adab*, 127).

A potem dodał:

- Kiedy ktoś z was kichnie, niech powie **„*Alhamdulillaah*"** (Chwała Ci, Boże!). A wasz brat lub przyjaciel w odpowiedzi na to, niech rzeknie „***Jarhamukallaah***" (Niech Allah zmiłuje się nad tobą!). Wówczas kichający powinien dodać: **„*Jahdikumullaahu ła juslihu balakum*"** (Niech Allah prowadzi was drogą prostą i poprawi wasze położenie!).

Prorok (*saał*) kontynuował:

- Jeśli ktoś kichnął więcej niż trzy razy, wystarczy powiedzieć trzykrotnie **„*Jarhamukallaah*"**, gdyż to oznacza, że ten człowiek jest zaziębiony (Abu Dawud, *Adab*, 92).

- Nawet jeśli istnieją inne słowa, które możemy wypowiadać przy kichaniu, to mimo tego najpiękniejszymi będą te, których nauczył nas Wysłannik Allaha (*saał*).
- W większości przypadków przyczyną odbijania się (bekania) jest objedzenie się, zbyt szybkie jedzenie, picie gazowanych napojów, spożywanie cebuli, czosnku i innych powodujących wzdęcia produktów. Tego należy unikać.
- Podczas jedzenia trzeba dokładnie przeżuwać pokarm, powoli go przełykać, aby przedostające się z nim powietrze nie wywołało odruchu odbijania się (bekania).
- Należy unikać przejadania się.
- Nie wypada jeść czosnku i cebuli przed wyjściem do ludzi lub udaniem się do meczetu, gdyż nie tylko powodują odbijanie się (bekanie), ale też wydzielają nieprzyjemny zapach.
- Jeśli jednak nie można powstrzymać beknięcia, wówczas należy zrobić to jak najciszej, zasłaniając usta dłonią.
- Jeśli jest możliwość, lepiej beknąć w ustronnym miejscu.
- Trzeba pamiętać słowa naszego ukochanego Proroka (*saał*): **„Muzułmanin – to osoba, która nikomu nie wyrządza krzywdy ani czynem, ani słowami”**. Należy postępować tak, aby nie wzbudzać u innych odrazy i dyskomfortu.

„Muzułmanin – to osoba, która nikomu nie wyrządza krzywdy ani czynem, ani słowami”.

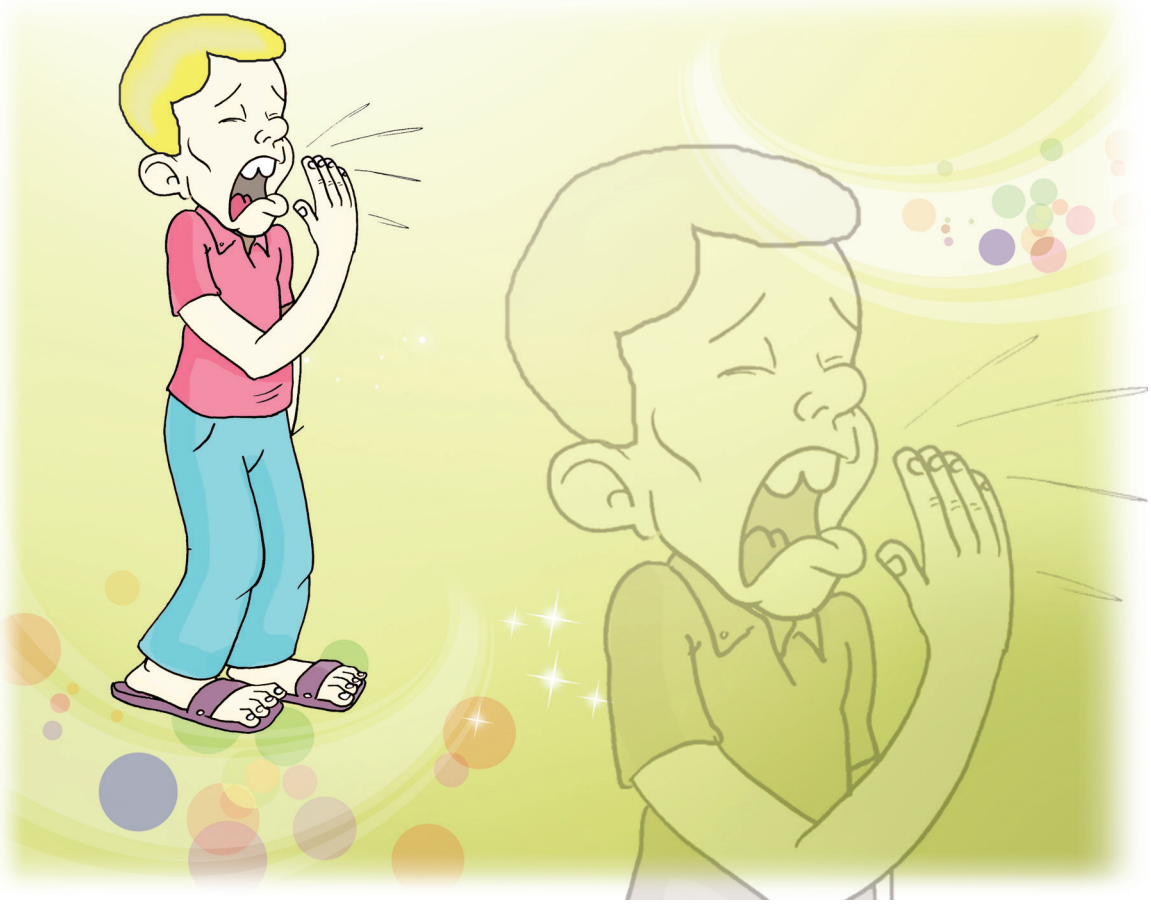

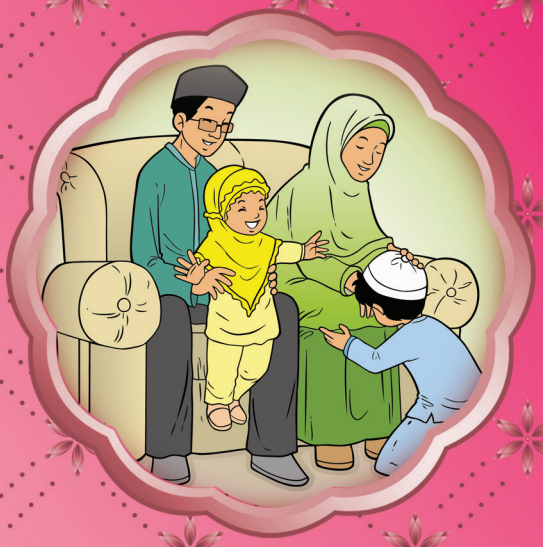

ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA, CZYNIĄCE MUZUŁMANINA PIĘKNIEJSZYM

Rozdział trzeci

- Zasady braterstwa
- Szacunek dla starszych
- Zasady wchodzenia do domu i opuszczania go
- Zasady wymiany prezentów

ZASADY BRATERSTWA

Tylko muzułmanie są sobie braćmi!

W okresie przedislamskim ludzie żyli w plemionach i stale walczyli między sobą. Waśnie wewnętrzne, zdarzające się bez przyczyny, były sprawą honoru plemion. Więzy rodzinne stawały się ważniejsze niż religia i wiara. Po nadejściu islamu braterstwo w wierze okazało się najistotniejsze. Nasz Prorok (*saał*), postępując zgodnie z nakazem Najwyższego: **„Wierzący są bowiem dla siebie braćmi! Zaprowadźcie więc pokój między braćmi i bójcie się Boga! Być może, dostąpicie miłosierdzia!"** (sura *Al-Hudżurat*, *Komnaty*, 49:10), uczynił wierzących braćmi. Od tego czasu braterstwo w wierze stało się ważniejsze od więzi rodzinnych. Takim sposobem, w pierwszym starciu – bitwie pod Badrem – wierzący walczyli ze swoimi braćmi, ojcami i wujami. Tego dnia, na przykład, zacny Abu Bakr (*ra*) skrzyżował miecz ze swoim synem, Abu Ubajda Ibn Dżarrah (*ra*) – ze swoim ojcem, a czcigodny Hamza (*ra*) – ze swoim bratem.

Po emigracji (*hidżra*) medyńscy *ansarowie* do tego stopnia zbliżyli się z medyńskimi *muhadżirami*, że dzielili z nimi swoje mieszkania. Przekazali im połowę swoich ziem, wykazując tym samym niespotykaną szczodrość i poświęcenie.

NASZ BRAT – TO NAJGODNIEJSZY CZŁOWIEK, ZASŁUGUJĄCY NA SZACUNEK I POMOC

Pewnego razu Prorok Muhammad (*saał*) wybrał się ze swoimi młodszymi towarzyszami w gości do ich braci w wierze. Po drodze udzielał im następujących wskazówek:

- Niebawem dotrzecie do swoich braci. Ustawcie równo w rzędach wasze zwierzęta, poprawcie swoje ubrania, abyśmy wśród ludzi – i wy, i ja – uosabiali zewnętrzne piękno. Przecież Allah nie lubi tych, którzy nie dbają o wygląd zewnętrzny i używają wulgarnych słów (patrz Abu Dawud, *Libas*, 25).

CZŁOWIEK, BĘDĄC W TOWARZYSTWIE KOCHANYCH I DROGICH MU LUDZI, POWINIEN ZNAJDOWAĆ SIĘ W ŚWIĄTECZNYM NASTROJU. PAMIĘTAJCIE, ŻE MUZUŁMANIN – TO CZŁOWIEK, PROMIENIUJĄCY SZCZĘŚCIEM I RADOŚCIĄ!

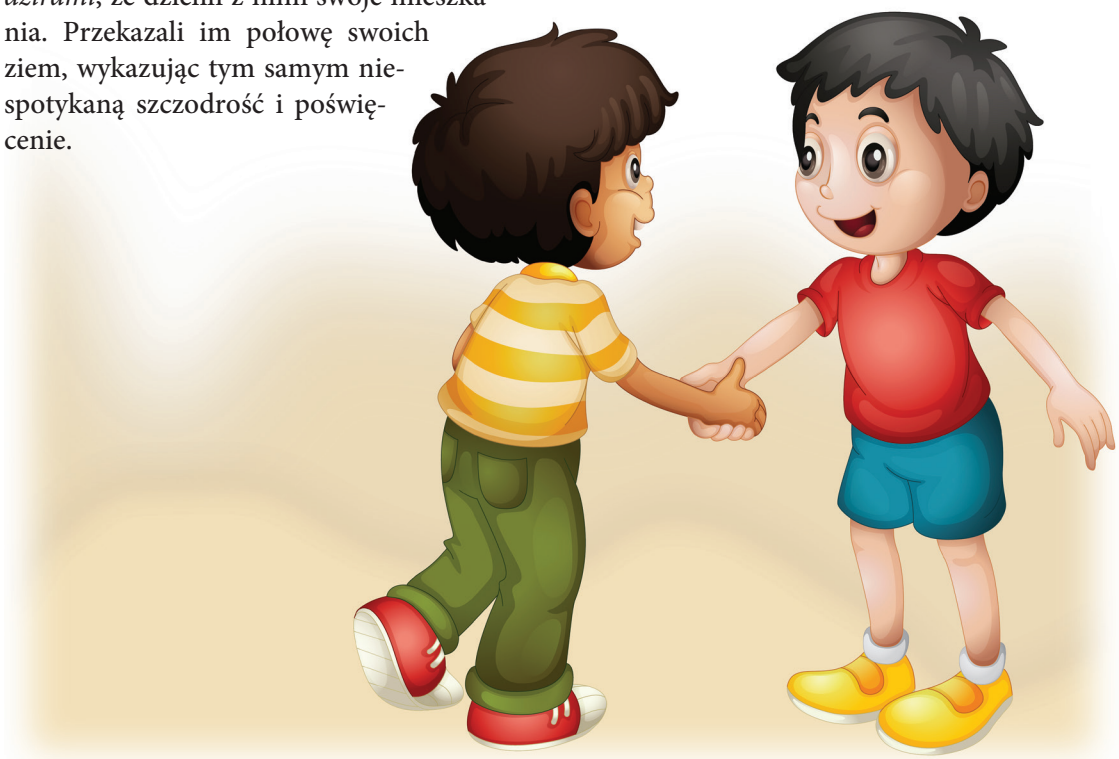

Bracia są odpowiedzialni wzajemnie za siebie! Mają zobowiązania względem siebie!

- Brat spieszy z pomocą swojemu bratu i zaspokaja jego potrzeby. Jeśli ktoś na tym świecie pomoże swojemu bratu w wierze w trudnej dla niego chwili, temu Allah pomoże w Dzień Sądu Ostatecznego (Buchari, *Mazalim*, 3).
- Brat skrywa ubóstwo swego brata. Kto trzyma w sekrecie niedostatek muzułmanina, tego Allah Najwyższy uchroni od hańby w Dniu Sądu (Muslim, *Birr*, 58).
- Muzułmanie utrzymują ze sobą przyjacielskie relacje, nie plotkują, nie osądzają innych podczas ich nieobecności i dochowują powierzonych im tajemnic.

Razu jednego do czcigodnego Hasana Basri (*ra*) przyszedł pewien człowiek i rozpoczął rozmowę:

- Panie, odwiedziłem dom jednego człowieka i on brzydko mówił o tobie.

- Dlaczego więc poszedłeś do jego domu?

- Byłem u niego w gościach, on mnie zaprosił.

- I czym on cię ugościł? Co jadłeś?

- Dokładnie nie pamiętam. Jadłem różne potrawy: zupę, kebab, słodkości, piłem mleko, herbatę…

- Dobry człowieku, jeśli mogłeś zmieścić w swoim żołądku tyle jedzenia, to jakżeś nie zdołał utrzymać w sobie tych kilku słów?

I MY BĘDZIEMY WIDZIEĆ
W SWOICH BRACIACH
TYLKO DOBRO, CZYŻ NIE TAK?

- Ludzie wierzący, ku zadowoleniu Allaha, odwiedzają się wzajemnie, zarówno w dobrym, jak i złym czasie.
- Wierzący bracia stale modlą się za siebie wzajemnie.
- Bracia zapewniają siebie o swej wzajemnej miłości.
- Jeśli konieczne jest wskazanie muzułmaninowi popełnionego błędu, to brat w wierze, niczym lustro, powie mu o tym na osobności, mając na względzie szlachetny cel.
- Muzułmanie lubią i szanują bliskie i kochane osoby swoich braci w wierze.
- Bracia w wierze nigdy nie czują do siebie odrazy, nienawiści i pychy. Z tego powodu nie mogą pozostawać w sporze dłużej niż trzy dni.
- Muzułmanin nie poniża swojego brata, ceni go.
- Wierzący modli się za tych, którzy zawrócili z drogi prawdy i pogrążyli się w grzechach. Stara się skierować ich na właściwą drogę i uchronić od mąk piekielnych.
- Zarówno braterstwo w wierze, jak i braterstwo krwi, trwa wiecznie, aż do samej śmierci, do Dnia Sądu Ostatecznego.
- Miłosierdzie i współczucie ludzi wierzących we wzajemnych relacjach jest podobne do zależności między elementami jednego organizmu. Jeśli jeden z nich zaboli, to całe ciało odczuwa dyskomfort i nie może normalnie funkcjonować. Na przykład, kiedy zaboli nas ząb, to nasza ręka odruchowo podnosi się do policzka i przykrywa go. Nasze nogi zaprowadzą nas do lekarza, aby ten wyleczył ząb. Nasze oczy nie zamkną się, dzieląc ból z zębem. Cały nasz organizm mobilizuje się do walki z bólem zęba. Tak i muzułmanie, gdziekolwiek się znajdują, są podobni do części jednego całego organizmu.

To właśnie jest braterstwo!

Pewien młody lekarz, który niedawno ukończył medycynę, wyruszył do odległej miejscowości w prowincji Konya, aby rozpocząć pierwszą pracę w punkcie medycznym. Pierwszej nocy otrzymał schronienie w domu, który znajdował się blisko stacji kolejowej. Podano mu kolację, a po herbacie rozpoczęła się miła rozmowa. Jednak ów lekarz był bardzo zmęczony po podróży, a oprócz tego czuł się zakłopotany i onieśmielony w nieznanej mu anatolijskiej wiosce. Z powodu swojego skrępowania nie mógł powiedzieć gospodarzowi, że chciałby wcześniej położyć się spać. Minęła północ, ale nikt nie zamierzał iść do łóżka.

Młody lekarz zwrócił się do głowy rodziny z pytaniem:

- Wujaszku, o której godzinie chodzicie spać?

- Synu, czekamy na ostatni pociąg. Już niebawem przyjedzie.

- Czy tym pociągiem przyjedzie ktoś z waszych bliskich? Na niego czekacie?

Odpowiedź staruszka wzruszyła młodego człowieka.

- Nie, synu, tym pociągiem nikt z naszych bliskich ani znajomych nie jedzie. Jednak nasza wioska jest oddalona od innych miejscowości i może się zdarzyć, że wysiądzie tu ktoś nietutejszy. Jeżeli nie zobaczy w pobliżu światła w oknie, to zostanie na ulicy. Dlatego czekamy, że jeśli któryś z naszych zamiejscowych braci tu przyjedzie, niech znajdzie ten dom po świetle w oknie, a my go przyjmiemy.

ZDUMIEWAJĄCA EPOPEJA

Bitwa nad rzeką Jarmuk była poważnym doświadczeniem dla wszystkich *ashabów*. Przeciwko liczącym 240 tysięcy żołnierzy wojskom bizantyjskim stanęło 40 tysięcy muzułmanów. Odważni wojownicy, przepełnieni miłością do Allaha i Jego Wysłannika (*saał*), walczyli niezwykle dzielnie. Muzułmanie pod dowództwem Chalida Ibn Walida (*ra*), odnieśli wielkie zwycięstwo i zasłużyli na pochwałę Proroka (*saał*). W bitwie zginęło około stu tysięcy chrześcijan i trzy tysiące muzułmanów. Ta bitwa rzeczywiście stała się rzadką w historii epopeją odwagi i poświęcenia.

Były to ostatnie chwile wielkiego starcia nad Jarmukiem. Paliło słońce, w powietrzu wirowały tumany kurzu. Odważni muzułmanie, walczący nieustannie od kilku godzin, ociekali krwią od uderzeń kopii, strzał i mieczy wroga. Nie mogli napić się nawet łyka ciepłej wody, nagrzanej w bukłakach. Usta, spragnione chociażby odrobiny wilgoci, kropla za kroplą spijały napój *szahidów*, który będzie ich odświeżać przez całą wieczność dzięki wypowiadanej przez nich *szahadzie* i słowom Jedynobóstwa. Husajfa (*ra*), będący wzorem poświęcenia w dziele upowszechniania islamu i wiecznego szczęścia ludzi, przekazał następującą historię:

- Byłem ranny i opadłem z sił. Z trudem zacząłem szukać Harisa, syna mojego wujka. Przedzierałem się pomiędzy swoimi braćmi, kończącymi życie z powodu bólu nie do zniesienia. Wkrótce znalazłem Harisa. Mój brat miał rany w kilku miejscach. Wziąłem swój bukłak i pochyliłem się nad nim.

Haris nie miał siły rozmawiać i tylko za pomocą wzroku starał się dać mi jakieś znaki. Kiedy zwilżałem jego popękane usta, doszedł do mnie głos rannego brata Ikrime, leżącego nieopodal.

- Wody, wody! Na Allaha, chociaż łyk wody! – prosił, stękając. Mój stryjeczny brat, słysząc słowa Ikrima, zrezygnował z wody i wzrokiem dał mi znać, abym dał wody drugiemu bratu.

Skierowałem się do Ikrima, cierpiącego z powodu licznych ran, zadanych mu mieczami i dzidami, leżącego na rozpalonym piasku. Podniosłem do jego ust swój bukłak. W tym czasie, kiedy próbowałem podać mu do ust trochę wody, dobiegły do nas jęki brata Ijasa, leżącego tuż obok.

- Wody! Na Boga, chociażby jedną kropelkę!

Ikrime nawet nie zdążył dotknąć ustami do rozgrzanej w kurdiuku wody, odsunął ją od siebie. Kiwając głową w stronę Ijasa, próbował powiedzieć, abym zaniósł jemu tę wodę. Rozdzierające serce jęki Ijasa, wzbudziły w Ikrimie uczucie współczucia. Jego sumienie nie pozwoliło mu na zaspokojenie pragnienia w czasie, gdy jego brat w wierze prosił o picie.

Kiedy podbiegłem do Ijasa, zastałem go recytującego słowa *szahady*. Był już w stanie agonii. Allah Najwyższy zmiłował się nad nim i dał mu napić się z rajskich źródeł wcześniej, niż mógł spróbować wody przekazanej przez Ikrime. Pośpiesznie ruszyłem do Ikrima, pragnąc napoić chociażby jego. Jednak i on wypił już napój *szahidów*. Pobiegłem wówczas do Harisa z nadzieją, że zdążę ugasić jego pragnienie. Pochyliłem się nad nim, podniosłem do jego ust bukłak z wodą, ale była mu już niepotrzebna…

SZACUNEK DLA STARSZYCH

Człowiek jest szlachetnym i wielkim stworzeniem.

Starsi ludzie, w porównaniu z dziećmi i młodzieżą, są mądrzejsi i bardziej doświadczeni. W każdej rodzinie są babcie i dziadkowie, wujkowie i ciocie, którzy opiekowali się nami. Właśnie oni, bardziej niż pozostali, są godni szacunku i dobrego traktowania. Dlatego w kulturze muzułmańskiej młodsi okazują szacunek starszym, ustępują im we wszystkim i troszczą się o nich. Starsi natomiast traktują młodszych ze zrozumieniem, dobrocią i empatią. W ten sposób młodzież i starsi ludzie związani są wzajemnie miłością i szacunkiem. Dzięki temu tworzy się w społeczeństwie przyjazna atmosfera.

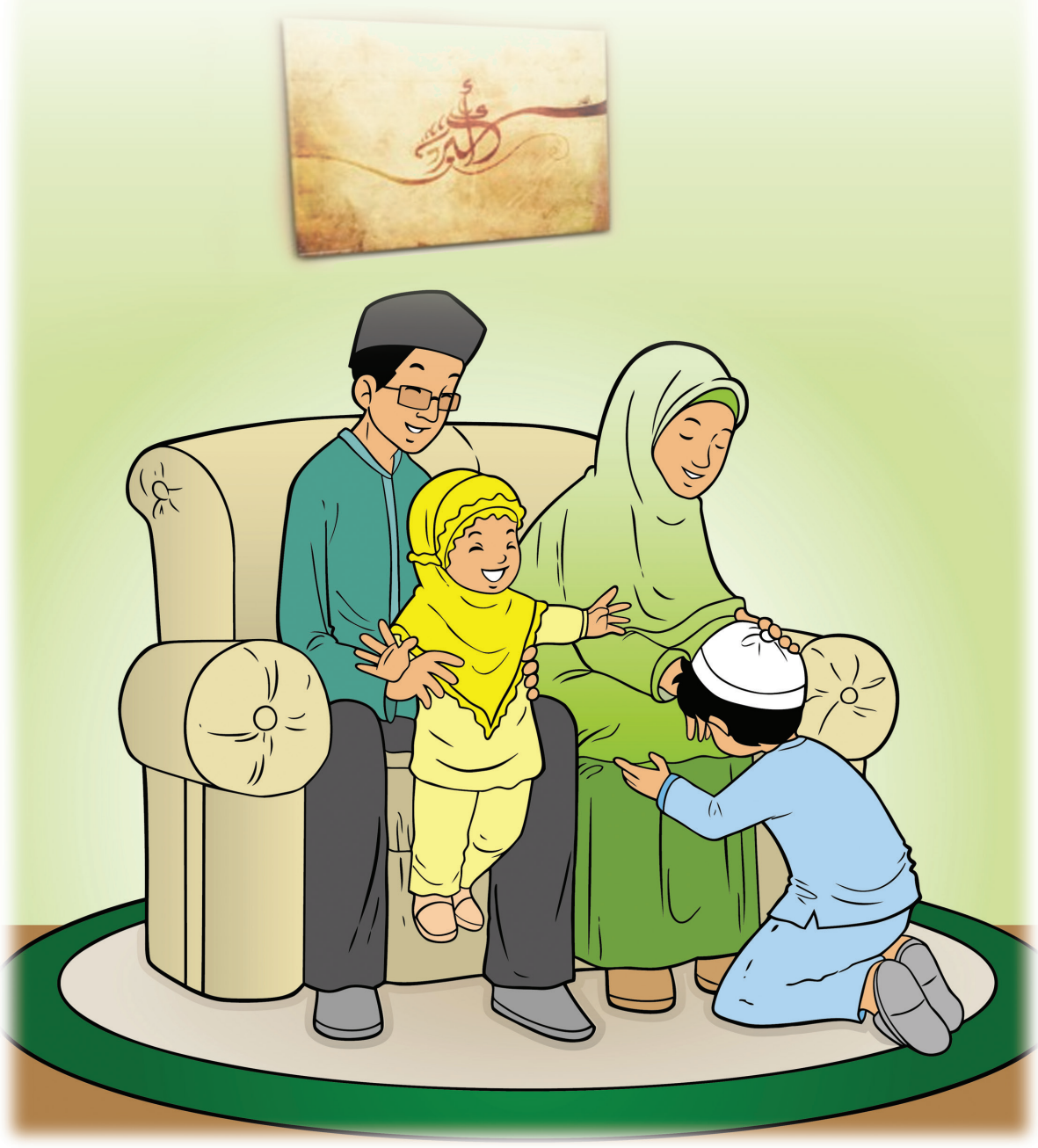

Jak powinniśmy okazywać szacunek osobom starszym?

Będąc w jakimś towarzystwie, kiedy pojawi się starsza osoba, należy wstać. W miarę możliwości wypada wskazać jej wolne miejsce i poczekać, aż usiądzie.

Jeśli osoba jest od nas znacznie starsza lub wykształcona (*alim*), to powinno się pocałować ją w rękę, okazując tym samym swoje poszanowanie.

Należy wiedzieć, że pierwszeństwo wypowiedzi przysługuje zawsze osobom starszym. Można zabrać głos dopiero wtedy, gdy starsi zakończą wypowiedź.

Ibn Omar (*ra*) przekazał:

W tym czasie byłem jeszcze dzieckiem. Pewnego razu Wysłannik Allaha (*saał*) zapytał ludzi, wśród których znajdowali się starcy:

- Nazwijcie mi drzewo podobne do muzułmanina. Ono zawsze jest płodne i nie gubi liści. Jakie to drzewo?

Nikt z obecnych tam ludzi nie potrafił odpowiedzieć na to pytanie.

W mojej głowie przemknęła myśl: „To palma daktylowa". Jednak pomyślałem, że nie wypada mówić w tym czasie, kiedy tak zacna starszyzna, jak Abu Bakr i Omar (*ra*), milczy. Kiedy odpowiedź nie padła, Prorok (*saał*) powiedział: „To palma daktylowa".

Potem, wychodząc na zewnątrz, przyznałem się swemu ojcu:

- Tatusiu, przyszła mi do głowy myśl, że chodziło o palmę daktylową.

Na te słowa ojciec odpowiedział:

- To dlaczego milczałeś? Jakże byłbym uradowany, gdybyś dał wówczas prawidłową odpowiedź!

Wyznałem wtedy:

- Uznałem za niestosowne mówić, skoro milczą starsi (chociaż mogłem dać odpowiedź na pytanie, kiedy starsi nie odpowiedzieli) (patrz: Buchari, *Ilim* 4, *Adab* 79).

- Podczas rozmowy ze starszymi nie wolno podnosić głosu. Niedopuszczalne są nieposłuszeństwo i obojętność.
- Nie wypada zachowywać się niegrzecznie i wymachiwać rękoma.
- Za stołem należy poczekać, aż zaczną posiłek starsi.
- Idąc drogą razem z osobami starszymi, trzeba przepuścić je do przodu. Sami powinniśmy iść trochę z tyłu, po lewej stronie.
- Koniecznie należy pomagać starszym w niesieniu ciężkich bagaży.
- Będąc na bazarze lub w podróży, powinniśmy od początku pomagać we wszystkim, o co zostaniemy poproszeni.
- Należy ustępować miejsca starszym w środkach komunikacji publicznej (w pociągach, autobusach itp.).
- Jeśli starsi opuszczają jakieś pomieszczenie, w którym się znajdujemy, to wypada wstać i odprowadzić ich do drzwi.

Pewnego razu Prorok Muhammad (*saał*) przebywał razem ze swoimi towarzyszami. Obok niego siedzieli Abu Bakr i Omar (*ra*). Kiedy pojawił się wuj Proroka, Abbas (*ra*), zacny Abu Bakr (*ra*) zaprosił go, aby usiadł przy nim. Czcigodny Abbas (*ra*) zajął miejsce pomiędzy Abu Bakrem (*ra*) i Prorokiem (*saał*). Widząc to, Wysłannik Allaha (*saał*) rzekł:

- Tylko osoby dobrze wychowane i o wysokim morale znają wartość szlachetności i dobrego zachowania.

Kontynuując rozmowę ze swoim wujem, Wysłannik Muhammad (*saał*) mówił tak cichym głosem, że czcigodny Abu Bakr (*ra*), zauważywszy to, zwrócił się do Omara (*ra*) ze słowami:

- Coś się stało Wysłannikowi, jego głos stał się tak cichy, że martwię się o niego.

Po załatwieniu spraw, kiedy Abbas (*ra*) wyszedł, szlachetny Abu Bakr (*ra*) zapytał naszego Proroka (*saał*):

- Wysłanniku Allaha, czy jakiś czas temu nie poczułeś się źle?

Na to nasz Prorok (*saał*) odpowiedział:

- Nie.

Zacny Abu Bakr (*ra*) kontynuował:

- Twój głos był bardzo cichy i dlatego się martwiłem.

Wówczas Prorok (*saał*) rzekł:

- Tak jak Dżibril (anioł Gabriel) nakazał wam rozmawiać ze mną powoli, tak i mnie polecił dyskutować z wujem ściszonym głosem, wykazując jemu tym samym szacunek (Ali al-Muttaki, *Kenzul-Ummal*, tom XII, 514/37321).

Taki powinien być szacunek!

Nasz ukochany Prorok (*saał*) wysłuchiwał każdego swego rozmówcę do końca. Nie zdarzyło się, aby wszedł komuś w słowo. Jako pierwszy wyciągał rękę do tego, kto chciał z nim uścisnąć dłoń, i trzymał rękę do czasu, aż druga osoba zabrała swoją. W czasie rozmowy patrzył swojemu rozmówcy prosto w oczy i słuchał go uważnie. Nie spuszczał oczu do czasu, dopóki jego rozmówca się nie odwrócił (Tirmizi, *Kijamat*, 46).

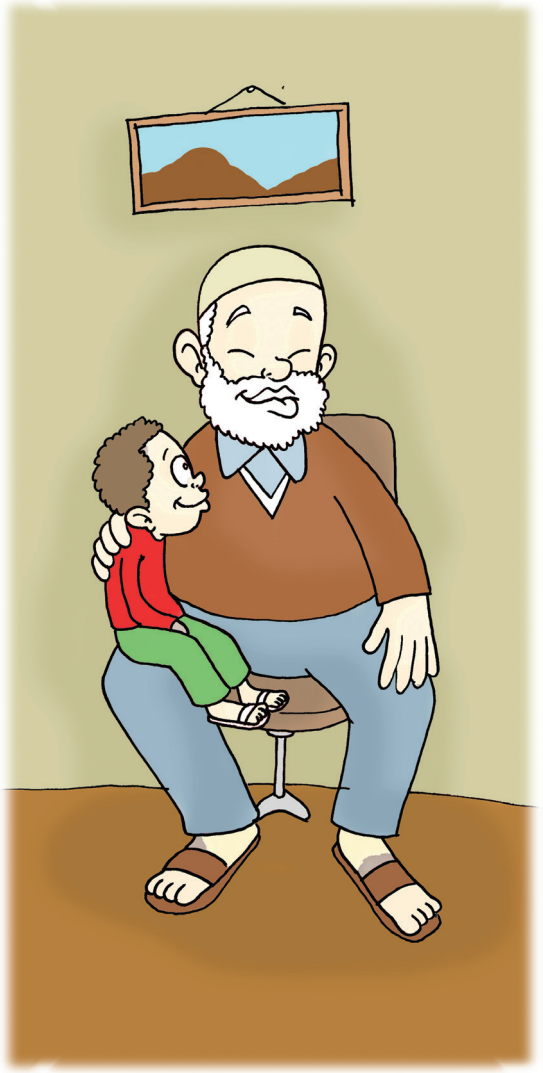

Nasz Prorok (*saał*) odczuwał wielką radość, gdy widział, że młodzież okazuje szacunek starszym i troszczy się o nich. Mówił:
„Temu, kto w młodości pomaga starszym i okazuje im swój szacunek, Allah Najwyższy na starość ześle tych, którzy będą jemu pomagać”.

(Tirmizi, *Birr*, 75)

Pewnego razu dwaj *ashabowie* o imieniu Abdullah i Muhajjisa, wyruszyli do miasta Hajbar. Zamierzali spotkać się tam ze swoim przyjacielem. Kiedy ten nie przyszedł w umówione miejsce, mężczyźni zaniepokoili się i udali na

jego poszukiwanie. Po pewnym czasie zauważyli w rowie jego zakrwawione ciało. Przygnębieni smutkiem, wrócili z powrotem do Medyny. Dowiedziawszy się o tym wydarzeniu, brat Abdullaha – Abdurrahman, natychmiast wezwał do siebie Muhajjisę i jego brata Huwajjisę i razem z nimi udał się do Proroka (*saał*). Kiedy przybyli na miejsce, donośnym ze zdenerwowania głosem zaczął opowiadać o zajściu, nie dając nikomu dojść do słowa. A przecież obok niego znajdował się Muhajjisa, starszy od niego i naoczny świadek zdarzenia.

Wysłannikowi Allaha (*saał*) nie spodobało się takie zachowanie, zwrócił więc mężczyźnie uwagę: „Daj dojść do słowa starszym, daj dojść do słowa starszym!" (Buchari, *Dżizja*, 12). Wówczas Abdurrahman zamilkł i dał możliwość wypowiedzenia się starszym.

Wysłannik Allaha (*saał*) lubił mówić wyraźnie i ściszonym głosem. Nie aprobował wulgarnego tonu rozmowy lub tego, gdy miała charakter rozprawy z głuchym. Jego mowa było wzorcem uprzejmej i wytwornej maniery nie tylko dla jego wnuków, ale i dla pozostałych dzieci. Prorok (*saał*) zalecał im mówić miękkim, niewysokim głosem, zarówno do starszych, jak i do młodszych. Jako przykład Wysłannik (*saał*) przytaczał pouczenie Lokmana skierowane do jego syna, zaczerpnięte ze Świętego Koranu: **„Miarkuj swój krok i zniżaj swój głos, gdyż najbardziej przykrym z głosów jest głos osłów!"** (sura *Lukman*, *Lokman* 31:19).

Prorok Muhammad (*saał*) pragnął, aby ludzie szanowali się wzajemnie. Życzył sobie, żeby młodsi okazywali poważanie starszym, a ci z kolei kochali i cenili młode pokolenie. Wypowiedź Proroka (*saał*): **„Ten kto nie kocha i nie ceni młodszych, a także nie szanuje starszych – nie jest jednym z nas!"**, wyraźnie pokazuje, jak uważnie Wysłannik (*saał*) odnosił się do tego problemu (Tirmizi, *Birr*, 15).

GDYBY ONI WYCIĄGNĘLI WNIOSEK

Przekaz legendarnego władcy Imperium Osmańskiego – Murata Chana II:

Pokonaliśmy wojska krzyżackie w bitwie pod Warną. Obchodziłem pole bitwy i oglądałem zabitych przeciwników. Moją uwagę przykuło to, że większość z nich była w dość młodym wieku.

Zwróciłem się do asystującego mi Azapa Beja, jednego z bardziej doświadczonych dowódców:

- Azapie! Pośród tak wielu zabitych nie ma żadnego starszego człowieka! Dlaczego? Nie widzę ani jednego mężczyzny z siwizną.

Azap, znając moje poczucie humoru, uśmiechnął się i powiedział:

- Tak jest, mój padyszachu! Wśród nich nie ma żadnego siwobrodego starca! Inaczej oni nie ośmieliliby się wojować z tak potężnym i odważnym wojskiem! Czy wówczas zdarzyłoby się coś takiego?

Następnie zakończył swoją mowę takim mądrym stwierdzeniem:

- Mój sułtanie! Widać, ich starszyzna dostała dobrą lekcję od waszego świętej pamięci dziadka sułtana Bajazyda Chana. Dzięki otrzymanej nauczce nie odważyli się jeszcze raz przystąpić do walki z nami i zrezygnowali z udziału w bitwie!

ZASADY WCHODZENIA DO DOMU I OPUSZCZANIA GO

Ognisko szczęścia

Dla każdego człowieka jego dom to ostoja spokoju i komfortu. Nasze mieszkania, jakimi by nie były, są dla nas tymi miejscami, w których najlepiej możemy się zrelaksować. W swoich domach ludzie mogą robić, co zapragną: jeść i pić, co zechcą, chodzić tam, gdzie mają ochotę, spać, odpoczywać itp. Czasami zdarzają się takie sytuacje, że pragniemy skryć się przed wszystkimi, nikogo nie widzieć i nie słyszeć. Wychodząc z takiego założenia, można wyodrębnić kilka zasad, których należy przestrzegać zarówno w swoim domu, jak i podczas wizyt u innych ludzi.

W Świętym Koranie jest powiedziane:

„Jeśli nie zastaniecie nikogo w domu, to nie wchodźcie, dopóki nie otrzymacie pozwolenia. A jeśli powiedzą wam, abyście zawrócili, wtedy zawróćcie. Tak będzie dla was czyściej. Bóg wie dobrze o wszystkim, co robicie”.

(Sura *An-Nur*, *Światło*, 24:28)

W Świętym Koranie jest powiedziane:

„O wy, którzy wierzycie! Nie wchodźcie do żadnych domów, innych niż wasze własne, zanim nie poprosicie o zezwolenie i nie pozdrowicie ich mieszkańców”.

(Sura *An-Nur*, *Światło*, 24:27)

Nasz ukochany Prorok (*saał*) mówił:

„O pozwolenie trzeba prosić trzykrotnie. Jeśli pozwolą, wejdziesz, jeśli nie – zawrócisz z powrotem”.

(Muslim, *Iman*, 93)

Na co należy zwrócić uwagę przy wchodzeniu do domu i opuszczaniu go?

- Wchodząc do czyjegoś domu, a nawet do swojego, należy zadzwonić do drzwi i zapytać o pozwolenie wejścia.
- Jeśli idziemy do domu nieznajomych ludzi, nie wypada dzwonić do drzwi więcej niż trzy razy.
- Oczekując na pozwolenie wejścia, powinno się stanąć z boku drzwi wejściowych, żeby nie było widoczne wnętrze mieszkania i wychodząca z niego osoba.
- Na pytanie „Kto tam?”, wypada uprzejmie przedstawić się z imienia i nazwiska lub powiedzieć, np.: „To ja, twoja córka, A’isza” itp.
- Kiedy drzwi są otwarte lub uchylone, przekraczając próg, powinniśmy powiedzieć: „*Salam alajkum* (pokój wam). Czy można wejść?”. Wchodzimy tylko po uzyskaniu pozwolenia.
- Przekraczając próg swojego lub obcego domu, wypada okazać życzliwość i uprzejmość osobom tam przebywającym.
- Opuszczając dom, należy kulturalnie pożegnać się ze wszystkimi, życząc wszystkiego najlepszego.

NALEŻY ZAPYTAĆ O POZWOLENIE

Kiedy Anas ibn Malik (*ra*) miał niespełna osiem lat, matka oddała go na służbę do Wysłannika Muhammada (*saał*). Mały chłopiec pełnił posługi do czasu ukończenia dwudziestu lat.

Wychowany przez Proroka (*saał*) do dorosłości, Anas (*ra*) przeżył jeszcze siedemdziesiąt lat po odejściu z tego świata swego opiekuna. Tak bardzo kochał Wysłannika (*saał*), że ani na chwilę o nim nie zapominał. Powiedział rzecz następującą:

- Przez całe swoje życie nie miałem ani jednej nocy, abym nie widział we śnie Wysłannika Allaha. *In sza Allah* [jeśli Bóg pozwoli], w Dzień Sądu, kiedy spotkam się z nim, to powiem: „Wysłanniku Allaha! Przyszedł twój maleńki sługa Anas", i poproszę go, aby ujął się za mną.

Właśnie ten oto Anas (*ra*) opowiada nam o jednym ze szczegółów *adabu*, o którym dowiedział się od Proroka (*saał*).

Wysłannik Allaha (*saał*) powiedział: „Moje dziecko! Kiedy będziesz przestępować próg swojego domu, przywitaj się tak, aby i na ciebie, i na członków twojej rodziny spłynęła łaska!" (Tirmizi, *Istizan*, 10).

Pewien mężczyzna zapytał Proroka (*saał*):

- Wysłanniku! Czy powinienem zapytać swoją matkę o pozwolenie wejścia do domu?

Na co Prorok (*saał*) odpowiedział:

- Tak.

- Przecież ja mieszkam razem z nią.

- Mimo wszystko, poproś o pozwolenie.

- I tak cały czas pomagam jej we wszystkim.

- Powinieneś zapytać o pozwolenie. Czyżbyś chciał zobaczyć ją gołą?

- Nie, nie chcę.

- Wobec tego zapytaj ją o pozwolenie i wówczas wchodź! (Muwatta, *Istizan*, 1).

Czego w żadnym wypadku nie powinniśmy robić, wchodząc do domu lub wychodząc z niego?

- ✓ Przed wejściem do domu w żadnym wypadku nie powinniśmy zaglądać do okien lub przez dziurkę od klucza.
- ✓ W cudzym domu pod żadnym pozorem nie wolno ruszać i używać rzeczy bez zapytania o pozwolenie.
- ✓ Nie wypada pod jakimkolwiek pretekstem oglądać cudzych wnętrz i przedmiotów w nich znajdujących się.
- ✓ Nie wolno wychodzić z pokoju, w którym znajdujemy się i podglądać ludzi w innych pomieszczeniach.
- ✓ Nie wolno podsłuchiwać rozmów osób, znajdujących się w innych miejscach.
- ✓ Nie wchodzimy do domu, jeśli zapukaliśmy do drzwi i nie otrzymaliśmy zaproszenia.
- ✓ Nie wypada opuścić domu bez pożegnania się z jego mieszkańcami.
- ✓ Jeśli zdarza się konieczność nagłego wyjścia z domu, mimo to, nie wypada rozstać się bez pożegnania z kimkolwiek.

Sahl Ibn Sad przekazał następującą wieść:

Pewnego razu jakiś człowiek zaglądał przez dziurkę od klucza do domu Wysłannika Allaha (*saał*). W tym czasie Prorok (*saał*) trzymał w ręce grzebień. Kiedy zauważył to nieprzyzwoite zachowanie mężczyzny, zwrócił się do niego z następującymi słowami:

Nasz ukochany Prorok (*saał*) mówił:

„Gdybym wiedział, że podglądasz mnie przez ciekawość, to wykłułbym ci oko tym oto grzebieniem. Przecież nakazano zapytać o pozwolenie, zanim wejdzie się do domu, aby nie widzieć tego, co dzieje się wewnątrz niego”.

(Muslim, *Adab*, 40, 41)

ZASADY WYMIANY PREZENTÓW

Obdarowywanie się prezentami umacnia miłość między ludźmi.

Prezent jest tym, co dajemy ukochanym osobom bezinteresownie i bez okazji. Obdarowywanie się pomaga ludziom wyzbyć się negatywnych cech, takich jak egoizm, chciwość i zawiść. Serce obdarowanej osoby napełnia się uczuciem miłosierdzia, wyrozumiałości i ofiarności. Można to porównać do wrzuconej do szklanki z wodą kostki cukru, która zaczyna wypuszczać bąbelki i topnieć. Prezent pomaga rozwiać nienawiść pomiędzy zwaśnionymi stronami i zmiękczyć stwardniałe serca.

Nasz ukochany Prorok (*saał*) mówił, że wymiana prezentów zbliża ludzi wierzących i umacnia między nimi więzi:

- Obdarowujcie się prezentami, gdyż oczyszczają duszę od nienawiści i wrogości. Niech każda kobieta doceni podarunek od sąsiadki, nawet jeśli będzie nim kawałek owczej nogi! (Tirmizi, *Weła*, 6).

- Dawajcie prezenty tym, którzy was nimi obdarzają. Jeśli nie będziecie mogli się odwzajemnić, to chociaż pomódlcie się za tę osobę, żeby okazać jej wdzięczność! (Nasai?)

CZY WYPADA NAM – *UMMIE* PROROKA (*saał*), POZOSTAWIĆ BEZ OKAZANIA WDZIĘCZNOŚCI UCZYNIONE NAM DOBRO?

Na co należy zwrócić uwagę przy wymianie prezentów?

- ✓ Obdarowując kogoś prezentem, należy uwzględniać, że ten akt czci (*ibada*) jest *sunną* naszego ukochanego Proroka (*saał*).
- ✓ Ofiarowując lub przyjmując prezent, nie patrzymy na jego cenę, jakość, wielkość. Wymiana prezentów oznacza przede wszystkim, że ludzie obdarowujący się wzajemnie cenią się i kochają.
- ✓ Jeśli ktoś wręcza podarunek na pokaz lub w celu osiągnięcia korzyści, aby otrzymać coś w zamian, to upominek traci sens. Osoba obdarowana nie odczuje miłości, miłosierdzia i zrozumienia.
- ✓ Prezent nie powinien obciążać budżetu darczyńcy, gdyż najważniejsze jest tu pamiętanie o sobie.
- ✓ Jeśli to możliwe, najlepiej wykonać prezent własnoręcznie lub kupić za swoje zaoszczędzone pieniądze.
- ✓ Obdarowywanie ukochanych osób upominkami, starannie dobranymi z myślą o nich i świadczące o naszym zaangażowaniu, są zwyczajem i *sunną* Proroka Muhammada (*saał*).

„Pewna kobieta przyniosła Wysłannikowi Muhammadowi (*saał*) jako upominek, własnoręcznie utkaną narzutkę (*haik*).

- Wykonałam ją swoimi rękoma, abyś ją ubrał, Wysłanniku – powiedziała.

Prorok (*saał*) potrzebował takiego ubrania, więc przyjął ten podarunek. Narzucił na siebie i pokazał się nam. Ktoś z obecnych, widząc to, powiedział:

- Jakie piękne! Gdybyś podarował mi tę narzutkę, to także bym ją nałożył.

Na to Duma Wszechświata (*saał*) odpowiedział:

- Dobrze.

Prorok (*saał*) przebywał tam jeszcze trochę i udał się do domu. Po jakimś czasie podarował tę narzutkę, pięknie zapakowaną, tamtemu mężczyźnie (Buchari, *Libas*, 18).

CZY PODARUJESZ PIÓRO LUB KSIĄŻKĘ, KTÓRĄ CZYTASZ, SWOJEMU PRZYJACIELOWI, JEŚLI SIĘ MU SPODOBA?

- ✓ Najważniejszymi ludźmi do obdarowania są bliscy członkowie rodziny, kuzyni, przyjaciele i sąsiedzi. Osobą najbardziej zasługującą na podarunek jest mama.
- ✓ Prezenty powinny być pięknie zapakowane, a przy ich wręczaniu wypada powiedzieć: „Proszę przyjąć ten podarunek ode mnie”.

Jakich prezentów nie powinniśmy przyjmować?

- ✓ Nie wolno przyjmować i ofiarowywać prezentów, które są *haram* [zakazane] i rzeczami nieprzyjemnymi.
- ✓ Nie należy dawać takich rzeczy, które mogą przestraszyć lub wywołać złe samopoczucie osoby obdarowanej.
- ✓ Nie powinno się przyjmować prezentów od ludzi, którzy po wręczeniu upominku, będą oczekiwać od nas spełnienia czegoś, co jest sprzeczne z naszą religią. Jest to łapówka.

OSTATNIA KOSZULA

Nasz ukochany Prorok (*saał*) bardzo lubił dawać w prezencie rzeczy, będące jego własnością. Jeśli ktoś poprosił go o jakąś rzecz, to zawsze ją dał. Bywało tak, że Prorok (*saał*) dzielił się ostatnim pożywieniem, które miał w domu, i oddawał swoje ostatnie ubranie.

Zdarzyło się tak, że do naszego Proroka (*saał*) przyszedł mały chłopczyk i powiedział:

- Moja mama prosi cię, Wysłanniku, o jedną koszulę.

Tego dnia Prorok (*saał*) nie miał innego ubrania, oprócz tego na sobie. Powiedział więc chłopcu:

- Dam ci koszulę, ale przyjdź trochę później.

Chłopiec odszedł, lecz po jakimś czasie wrócił i rzekł:

- Moja mama pilnie potrzebuje koszuli.

W odpowiedzi na te słowa nasz ukochany Prorok (*saał*) poszedł do swojego pokoju, zdjął z siebie koszulę i podał ją dziecku. *Ashabowie,* którzy przyszli do meczetu na modlitwę, dowiedzieli się o tym, że Prorok (*saał*) nie może do nich dołączyć, gdyż oddał swoją ostatnią koszulę kobiecie, będącej w potrzebie. Towarzysze natychmiast postarali się o inne ubranie i przekazali je Wysłannikowi (*saał*). Jest to najpiękniejszy przykład niezrównanej szczodrości i ofiarności dla całej ludzkości!

و

ZASADY DOBREGO WYCHOWANIA, CZYNIĄCE MUZUŁMANINA PIĘKNIEJSZYM

Rozdział czwarty

- Zasady gościnności
- Zachowanie w podróży
- Miłość do dzieci
- Zasady dobrego zachowania w piątek

ZGASZĘ LAMPĘ

Nasz ukochany Prorok (*saał*) był najbardziej szczodrym i bezinteresownym człowiekiem. Dzielił się z innymi wszystkim, co posiadał. Nie obawiał się biedy. Bywało tak, że nie miał nic, czym mógłby się podzielić. Zdarzyło się, że pewnego wieczoru do domu Proroka (*saał*) wstąpił jakiś człowiek, mówiąc, że jest głodny.

Słysząc to, Wysłannik Allaha (*saał*) dał znać swoim domownikom, aby przygotowali coś do zjedzenia. Były to jednak czasy głodu i w ich domu nie było nic do zjedzenia. Bardzo szanowana żona Proroka (*ra*) odpowiedziała do męża:

- Przysięgam na Boga, że nie mamy w domu nic, oprócz wody.

Wysłannik Allaha (*saał*), nawet będąc w trudnym położeniu, nigdy nikomu nie odmawiał pomocy. Jedną z najpiękniejszych cech jego charakteru było częstowanie gości najlepszymi potrawami oraz dzielenie się całym swoim bogactwem z osobami, znajdującymi się w ciężkiej sytuacji. Tym razem jednak Prorok Muhammad (*saał*) nie miał nic, czym mógłby się podzielić! W tej sytuacji zwrócił się do swoich towarzyszy, którzy byli u niego:

- Kto może przygarnąć tego człowieka na dzisiejszą noc?

Jeden z mieszkańców Medyny odpowiedział:

- Wysłanniku Allaha, ja mogę go przenocować! – i poprowadził biednego człowieka do swojego domu.

Kiedy mężczyźni przyszli do domu, *ashab* powiedział do żony, witającej go na progu:

- Ten człowiek dzisiejszej nocy będzie naszym gościem. Czy mamy coś do zjedzenia?

Na to kobieta odpowiedziała:

- Jedzenia mamy tylko tyle, aby nakarmić nasze dzieci!

Wówczas *ashab* rzekł:

- Wobec tego pobaw się z dziećmi. Kiedy zechcą jeść, połóż je spać. Kiedy gość będzie już w domu, znajdziemy jakiś pretekst, aby zgasić lampę. Potem usiądziemy razem z nim do stołu i będziemy udawać, że jemy. Nasz Prorok pragnie, abyśmy poświęcali swój majątek na drodze Allaha i byli ofiarni. Teraz jest czas próby, abyśmy mogli wykazać się, czy jesteśmy dobrymi muzułmanami. Przecież Bóg widzi naszą sytuację i wie, co robimy.

Kobieta postawiła na stół wszystko, co miała. Gościnny pan domu, tak jak było umówione, znalazł pretekst, aby zgasić lampę, i usiadł razem z przybyszem do stołu. Gospodarze udawali, że jedzą, dając w ten sposób gościowi możliwość nasycenia się. Domownicy, w tym dzieci, poszli spać głodni.

Nazajutrz zadowolony *ashab* pożegnał swego gościa i udał się do Proroka (*saał*). Ten, widząc swojego wiernego sługę, uśmiechnął się i powiedział:

- Allah Najwyższy jest zadowolony z twojej szczodrości i ofiarności, jaką okazałeś tej nocy swojemu gościowi! (Buchari, *Manakibul – Ansar* 10) [Według przekazu, tym *ashabem* i jego żoną byli szlachetny Ali i Fatima (*ra*)].

Następnie Wysłannik Allaha (*saał*) wyrecytował werset ze Świętego Koranu:

„I karmią, z miłości do Boga, biednego, sierotę i jeńca: «My przecież karmimy was tylko dla oblicza Boga. Nie pragniemy od was ani zapłaty, ani podziękowań. My tylko boimy się od naszego Pana Dnia mrocznego, strasznego », ale Bóg wybawi ich od zła tego Dnia i roztoczy nad nimi jasność i radość” (sura *Al-Insan*, *Człowiek*, 76:8–11).

Szczodry *ashab* był bardzo zadowolony. Jego twarz promieniała ze szczęścia, gdyż Allah przyjął okazaną przez niego ofiarność oraz, co też było ważne, Prorok (*saał*) osobiście go pochwalił. Mężczyzna pomyślał w duchu: „Jeśli znajdę się w takim położeniu, to zostanę głodny, ale oddam wszystko, co mam!” Na jego twarzy pojawił się uśmiech, a serce napełniło się spokojem!

JEŚLI PRAGNIEMY, ABY NASZ PAN I JEGO WYSŁANNIK (*saał*) BYLI Z NAS ZADOWOLENI, TO POWINNIŚMY TAK PRZYJMOWAĆ SWOICH GOŚCI!

ZASADY GOŚCINNOŚCI

Gość jest posłańcem Boga.

W islamie gościa traktuje się jak zakładnika (*amanat*), posłanego przez Allaha. Przysługuje mu godne przyjęcie, komfortowy pokój, najlepszy poczęstunek, wygodne łóżko z najpiękniejszą pościelą. Do gościa odnosimy się z wielkim wyczuciem, miłosierdziem, oddaniem oraz zrozumieniem.

Jak należy traktować gościa?

- Gościa witamy w drzwiach z uśmiechem i słowami: „Zapraszamy!”.
- Wypada uczęstować gościa najlepszymi napojami i wiktuałami.
- W obecności gościa nie przystoi rozmawiać z domownikami podniesionym głosem.
- Podczas wizyty gościa niedozwolone są szepty i skryte rozmowy gospodarzy.
- Nie należy w niczym krępować gościa ani przymuszać do jakichś czynności.
- Powinno się odprowadzić gościa do drzwi i pożegnać go słowami: „Było nam bardzo miło, zapraszamy ponownie”.

Nasz ukochany Prorok (*saał*) mówił:

- Kiedy Allah Najwyższy pragnie dla Swego sługi dobra, posyła mu dar – gościa. Ten przybywa z własnym udziałem (*rizk*), a kiedy odchodzi, Allah przebacza grzechy gospodarzy zgodnie z okazanym przybyszowi szacunkiem i gościnnością. Niech ci, którzy wierzą w Boga i Dzień Sądu, okazują swoim gościom najlepsze przyjęcie (Buchari, *Sahih*).

SPÓJRZMY, JAKIE PRZEPIĘKNE RAJSKIE DARY PRZYGOTOWAŁ NAM ALLAH NAJWYŻSZY ZAMIAST PREZENTU!

Jak należy się zachować, idąc do kogoś w gości?

- Nie wypada chodzić w gości podczas godzin odpoczynku (wczesnym rankiem, w porze poobiedniej, nocą).
- Należy ubrać się w czysty, stosowny do okazji strój.
- Przychodząc w gości, należy dwukrotnie zadzwonić do drzwi lub zapukać. Na zapytanie gospodarza „Kto tam?", koniecznie się przedstawić i po uzyskaniu pozwolenia na wejście, przywitać się i wówczas przejść do środka.
- W czasie wizyty powinniśmy być serdeczni i uprzejmie rozmawiać ze wszystkimi.
- Wybierając się do kogoś w gości, zaleca się wzięcie ze sobą chociażby małego upominku. Nie powinno się iść z pustymi rękoma.
- „Czym chata bogata, tym rada". Zgodnie z tym przysłowiem, wypada z wdzięcznością przyjąć zaproszenie do zjedzenia tego, co nam zaproponowano i nie odmawiać.
- Nie należy z widocznym zainteresowaniem sprawdzać i przyglądać się wyposażeniu wnętrza domu ani ludziom, którzy tam się znajdują.
- Nie wypada zbyt długo przebywać w gościach, często odwiedzać ten sam dom, żeby nasza wizyta nie dokuczyła domownikom. Prorok Muhammad (*saał*) pewnego razu tak powiedział Abu Hurajrze (*ra*), który codziennie u niego bywał:

  - Abu Hurajro! Przychodź do mnie co drugi dzień, żebyśmy mieli o czym rozmawiać!

- Jeśli odwiedzani przez nas ludzie są chorzy lub w podeszłym wieku, to można bywać u nich częściej.
- Kończąc wizytę, należy pożegnać się z gospodarzami, podziękować im za gościnę i z zadowoleniem opuścić dom.

Dżabir (*ra*) przekazał jedno ze swoich wspomnień:

Pewnego razu przyszedłem do Wysłannika Muhammada (*saał*) i zapukałem do drzwi. Prorok (*saał*) zapytał:

- Kto tam?

- Ja – odpowiedziałem.

Wysłannik Allaha (*saał*), niezadowolony z mojej niepełnej odpowiedzi, powtórzył moje słowa:

- Ja! Ja! (Buchari, *Istizan* 17; Muslim, Adab 39).

NIECH TO NIETAKTOWNE ZACHOWANIE DŻABIRA (*ra*) BĘDZIE DLA NAS WSZYSTKICH NAUCZKĄ!

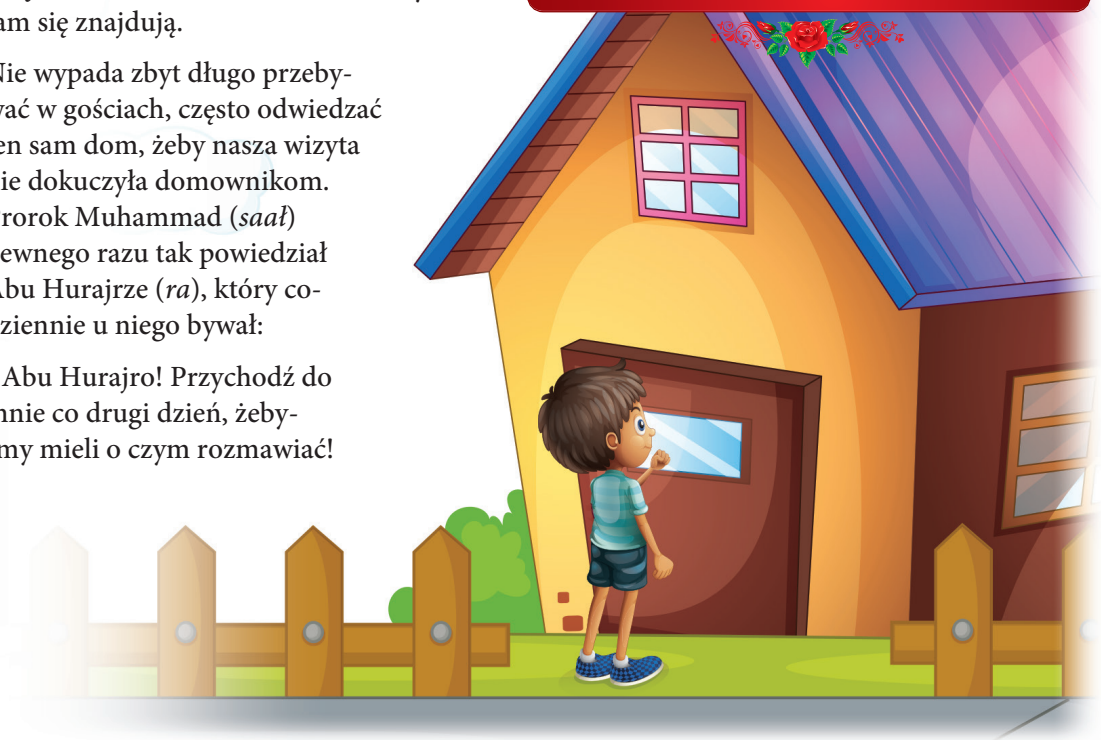

Wszyscy, którzy przyjechali do naszego kraju, są naszymi gośćmi.

W Imperium Osmańskim dla podróżnych były utworzone zajazdy (*karawanseraje*) i dobroczynne ośrodki. Tam mogli zatrzymać się na odpoczynek i spożyć bezpłatny posiłek, niezależnie od wyznawanej wiary i statusu materialnego. Nawet we wsiach od dawien dawna znajdowały się takie obiekty. Na poboczach dróg tworzono poidełka, aby każdy potrzebujący mógł ugasić pragnienie. Wszystko to ukazuje stosunek naszych przodków do gości, ich szacunek, życzliwość i dobre wychowanie, przejawiające się w zapewnieniu przybyszom dachu nad głową i pożywienia.

Pouczające wskazówki Lukmana Hakima adresowane do jego syna:

- ✓ Kiedy w czasie modlitwy stajesz przed Bogiem, panuj nad swoim sercem.
- ✓ Kiedy jesteś wśród ludzi, panuj nad swoim językiem.
- ✓ Kiedy biesiadujesz przy stole, panuj nad swoimi rękoma.
- ✓ Kiedy przyszedłeś w gości, panuj nad swoimi oczami!

WSZYSCY JESTEŚMY DUCHOWYMI DZIEĆMI LUKMANA HAKIMA!

ZACHOWANIE W PODRÓŻY

**Podróż muzułmanina –
to intratny handel.**

Podróż muzułmanina przypomina kupca handlującego towarem. Tak jak podróżujący handlarz w każdym mieście sprzedaje swoje artykuły, tak muzułmanin stara się zasłużyć na wynagrodzenie dzięki czczeniu Boga i wykonywaniu dobrych uczynków. I bez względu na to, gdzie się znajduje, jego jedynym celem będzie dostąpienie zadowolenia Allaha.

Na przykład, my – muzułmanie, w czasie podróży, modląc się do Boga i ufając Mu, zarabiamy *hasanat* (wynagrodzenie). Wykonujemy modlitwy, skracając je i uproszczając, ale mimo wszystko, zyskujemy wynagrodzenie. Dokądkolwiek byśmy nie pojechali, zasługujemy na *hasanat* za odwiedzanie grobów przyjaciół Allaha i muzułmańskich uczonych. Jeśli nadarza się okazja, podczas podróży odwiedzamy jakąś ważną osobę lub przyjaciela ku zadowoleniu Allaha. W odwiedzanych miejscach poznajemy zabytki dawnych plemion i cywilizacji i wynosimy z tego korzyść dla siebie. Zachwycając się napotkanymi po drodze widokami, rozmyślamy o wielkości Boga i Jego potędze, o niepowtarzalności Jego stworzeń, i tym sposobem rozwijamy się duchowo.

Uczeń, który wyprawił się w drogę, aby zdobyć wiedzę, z każdym krokiem pozyskuje wynagrodzenie i wzbogaca swój wewnętrzny świat. Jeśli kupiec, który wyjeżdża z domu jedynie w celu sprzedaży swego towaru oraz wyrazi intencję wydania osiągniętego zysku i złoży ofiarę ku zadowoleniu Allaha, wówczas również będzie to akt czci, przyjęty przez Najwyższego.

O czym należy pamiętać w związku z podróżą?

W Świętym Koranie jest powiedziane:

„Powiedz: «Przejdźcie się po ziemi i popatrzcie, jak On rozpoczął stworzenie. Potem Bóg dokona ostatniego stworzenia. Zaprawdę, Bóg ma władzę nad wszystkimi rzeczami!»”
(Sura *An-Ankabut*, *Pająk*, 29:20)
„Powiedz: «Przejdźcie się po ziemi i popatrzcie, jaki był koniec tych, którzy zaprzeczali prawdzie»”.
(Sura *Al-An'am*, *Trzody*, 6:11)

- Podróże należy odbywać w dobrych intencjach, żeby stały się *ibadą* (aktem czci).
- Jeśli istnieje możliwość, najlepiej w podróż udawać się we czwartek, gdyż jest to *sunna* Proroka (*saał*). Dobrym dniem do wyjazdu jest również poniedziałek i sobota.
- Przed wyprawą w drogę powinniśmy nauczyć się takich aktów czci, które wykonuje się w podróży (np. modlitwa, post itp.).
- Aby podróż była pomyślna, a czas niestracony, zaleca się wyruszyć w drogę wczesnym rankiem. Nasz Prorok (*saał*) przed podróżą recytował następującą modlitwę: „Mój Allahu! Uczyń pomyślnymi wszystkie sprawy mojej *ummy*, które rozpoczynają się wczesnym rankiem!” (Abu Dawud, *Dżihad*, 78).
- Jeśli nie ma takiej konieczności, nie wyruszajcie w drogę nocą i w pojedynkę.
- Gdy liczba podróżujących wynosi co najmniej trzy osoby, to zgodnie z radą naszego Proroka (*saał*), należy wyznaczyć spośród nich przywódcę, za którym pójdą pozostali.

Nasz ukochany Prorok (*saał*), udając się w drogę i wsiadając na swoją wielbłądzicę, wypowiadał następujące słowa:

بِسْمِ اللهِ مَجْرِيهَا وَمُرْسِيهَا اِنَّ رَبِّى لَغَفُورٌ رَحِيمٌ

„[…] Wejdźcie na statek! Niech płynie w imię Boga i niech przybije do brzegu”
(sura *Hud*, 11:41).

Kiedy Wysłannik Muhammad (*saał*) usadowił się wygodnie na swoim zwierzęciu, trzykrotnie wypowiadał „Allah Akbar” (Bóg jest wielki), a następnie recytował następujący ajat:

سُبْحَانَ الَّذِى سَخَّرَ لَنَا هذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ. وَاِنَّا اِلَى رَبِّنَا لَمُنْقَلِبُونَ

„On stworzył wszelkie pary i uczynił dla was statki i zwierzęta, abyście na nich podróżowali, a gdy usadowicie się już na ich grzbietach, pamiętajcie o dobrodziejstwie waszego Pana i mówcie: «Chwała temu, który nam to podporządkował, gdyż sami nie zdołalibyśmy tego osiągnąć! I z pewnością do naszego Pana powrócimy!»”
(sura *Az-Zuhruf*, *Ozdoby*, 43:12–14).

A CZY WY NAUCZYLIŚCIE SIĘ TEJ PRZEPIĘKNEJ MODLITWY NASZEGO PROROKA?

- W przypadku, gdy podczas długiej podróży trzeba będzie gdzieś przenocować, to należy wybrać miejsce bezpieczne pod każdym względem.
- W czasie podróży nie zatrzymujemy się bez wyraźnej potrzeby.

- Podczas drogi należy jak najwięcej modlić się za swoich bliskich, przyjaciół i całą muzułmańską wspólnotę, gdyż Prorok (*saał*) powiedział, że modlitwa podróżnego jest jedną z tych, które Allah zawsze przyjmuje.
- W trakcie wyprawy musimy pomagać współtowarzyszom, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji lub odstali od grupy z powodu jakichś problemów, aby mogli kontynuować dalszą podróż.
- Jeśli pozwalają na to warunki, można zaprosić do swojego środka transportu napotkanych po drodze braci w wierze, którzy pokonują drogę pieszo.
- Jeśli ktoś ze współtowarzyszy podróży zachoruje lub zmęczy się, należy poczekać na niego do czasu, aż dojdzie do siebie.
- W czasie drogi, jeśli jest ku temu okazja, wypada rozmawiać z uczestnikami wyprawy, a starszym osobom należy pomóc, np. nosić torbę, wziąć pod rękę itp.
- Powinniśmy wykazać się cierpliwością i wyrozumiałością w stosunku do pozostałych towarzyszy podróży. Należy powstrzymywać się od zachowania, które może urazić innych ludzi, a przede wszystkim unikać sporów i kłótni.
- W trakcie wycieczek grupowych nie należy wydawać nieprzyzwoitych i nieprzyjemnych dźwięków, a także nie wolno popełniać czynów, irytujących współuczestników wyprawy.
- W środkach transportu publicznego ustępujemy miejsce osobom starszym, chorym, zmęczonym i kobietom ciężarnym.
- Podróżując transportem publicznym, nie wypada konsumować jedzenia o silnej woni i pić napoi wydzielających ostry zapach, żeby nie stwarzać dyskomfortu osobom w otoczeniu.
- Wracając z podróży, w dobrym tonie jest przywiezienie drobnych upominków swoim bliskim, przyjaciołom, lubianym nauczycielom. Jest to *sunna* naszego Proroka Muhammada (*saał*).
- Po powrocie z długiego wyjazdu należy wykonać dwa *rakaty* modlitwy, aby podziękować naszemu Panu, że wróciliśmy do domu cali i zdrowi.

WZORCOWA PODRÓŻ

Księżyc ogarnął blaskiem piaski pustyni, a noc otuliła swoimi bezgłośnymi i łagodnymi objęciami błogosławionych podróżnych. Po długiej drodze w palącym słońcu *ashabowie* mogli wreszcie odetchnąć w chłodzie nocy. Jakiś czas później Wysłannik Allaha (*saał*) udzielił następujących wskazówek:

Prorok (*saał*) powiedział:

- ✓ W czasie podróży w terenie porośniętym soczystą trawą należy dać możliwość napasienia się wielbłądom i koniom.
- ✓ Podróżując w obszarze pustynnym, szybko przepędzajcie swoje zwierzęta, abyście dotarli do celu i nie stracili sił (Muslim, *Imarat*, 178).
- ✓ Kiedy zrobicie przystanek na nocleg, rozbijajcie obóz z dala od drogi.
- ✓ Zdejmujcie bagaże ze zwierząt, aby i one odpoczęły.
- ✓ Allah lubi dobrotliwość i wrażliwość i w ten sposób należy odnosić się do zwierząt.

Tej nocy odpoczynek przebiegał w takim właśnie nastroju. Następnego dnia *ashabowie* wyruszyli w drogę i znowu zrobili przerwę w podróży. Jedni rozlokowali się nad brzegiem rzeki, inni – na górskich ścieżkach. Widząc to, Wysłannik Allaha (*saał*) powiedział:

- Wasz sposób rozłożenia się na górskich ścieżkach i nad brzegiem strumienia jest życzeniem szatana.

Od tego czasu *ashabowie* już nigdy w drodze nie odpoczywali oddzielnie (Abu Dawud, *Dżihad*, 97).

O wschodzie słońca nasz ukochany Prorok (*saał*) wyruszył w drogę powrotną do Medyny. Tuż po przyjeździe do domu, udał się do meczetu, aby wykonać dwa *rakaty* modlitwy i podziękować Najwyższemu za powrót (Buchari, *Magazi*, 79).

Prorok Muhammad (*saał*) przywiózł z podróży piękne prezenty dla swoich domowników (zaczerpnięte z *hadisów*).

JAKIEŻ EFEKTY MOŻEMY OSIĄGNĄĆ, JEŚLI BĘDZIEMY POSTĘPOWAĆ WEDŁUG PRZEPIĘKNYCH ZASAD PODRÓŻOWANIA, PRZEDSTAWIONYCH PRZEZ NASZEGO PROROKA (*saał*)!

MIŁOŚĆ DO DZIECI

Maluchy – miłe stworzenia!

Nawet najmniejszy kwiatek na łące sprawia nam radość. Kiedy widzimy kotka lub pieska, podświadomie chcemy pogłaskać zwierzątko. Wszyscy pragną zobaczyć nowo narodzone niemowlę, poczuć jego zapach, potrzymać na rękach. Maluchy są przecież miłymi stworzeniami! Zasługują na cierpliwość, zrozumienie i dobre traktowanie.

Nasz ukochany Prorok (*saał*) bardzo kochał małe dzieci. Na widok dziecka jego twarz promieniała z radości i miłości. Brał wówczas malca na ręce, głaskał go i całował. Widząc bawiące się dzieci, Wysłannik Allaha (*saał*) podchodził do nich, witał się i przystępował do wspólnej zabawy. Czasami żartował z nimi i rozdawał prezenty.

W jaki sposób możemy okazać dzieciom swoją miłość?

- Dzieci należy traktować łaskawie i życzliwie.
- Powinno się ze zrozumieniem podchodzić do dziecięcych błędów i wybaczać je.
- Jeśli tylko możemy, zaleca się uczestnictwo w ich zabawach i innych rozrywkach.
- Należy dzielić się z dziećmi swoimi rzeczami i zabawkami, a także obdarowywać je prezentami.
- Musimy wyjaśniać im zasady prawidłowego zachowania i być samemu wzorem do naśladowania.
- Należy wdrażać dzieci do oddawania czci Bogu i razem z nimi wykonywać modlitwę.
- Powinniśmy pomagać dzieciom w zajęciach domowych i uczestniczyć w ich szkolnej karierze.
- Trzeba być zawsze obok dzieci, szczególnie wtedy, gdy nas potrzebują.

Abdullah Ibn Abbas (*ra*) przekazał, co następuje:

Byłem wtedy jeszcze dzieckiem. Kiedy widziałem modlącego się Wysłannika Allaha (*saał*), od razu podchodziłem do niego i stawałem obok, nie zważając na to, że jeszcze nie umiałem wykonywać modlitwy. Tej nocy zostałem w domu żony Proroka (*saał*), mojej cioci Majmuny (*ra*). Odbyliśmy wspólną nocną modlitwę. Potem Prorok (*saał*) uciął sobie drzemkę i znów się obudził. Domownicy myśleli, że śpię, a ja usłyszałem, o czym oni rozmawiają. Wysłannik Allaha (*saał*) spojrzał w moją stronę i rzekł:

- Dziecko zasnęło.

W tym momencie uśmiechnąłem się i powiedziałem:

- Już wstaję.

Zerwałem się na nogi i wykonałem obmycie, biorąc przykład z domowników. Wysłannik Allaha (*saał*) ustawił mnie po swojej prawej stronie, a ciocia zajęła miejsce z tyłu za nami. Odbyliśmy wspólną modlitwę, która wywołała we mnie silne wzruszenie. Niepowtarzalne uczucie, jakiego doznałem tej nocy, na zawsze pozostanie w mojej pamięci.

(Buchari, *Ilim*, 41)

SPRZEDANY ZA MARNE GROSZE!

Mahmud ibn Rabi poznał Wysłannika Allaha (*saał*), kiedy był jeszcze dzieckiem. Z tego okresu pozostała mu w pamięci niezapomniana historia, którą opowiedział:

Pewnego dnia bawiłem się ze swoimi kolegami na jednej z medyńskich ulic. Nagle zobaczyliśmy zmierzającego w naszym kierunku Wysłannika Allaha (*saał*).

Wszyscy od razu otoczyliśmy naszego Proroka (*saał*), a on spoglądał na nas z wielką dobrocią. Rozzuchwaleni bezgraniczną serdecznością Wysłannika (*saał*), zwróciliśmy się do niego ze słowami:

- Wzięliśmy cię do niewoli, Wysłanniku Allaha… Teraz jesteś naszym jeńcem!

Prorok (*saał*) rozweselił się, od razu przyłączył się do naszej zabawy i powiedział zmartwionym głosem:

- Biada mi! To znaczy, że jestem teraz waszym jeńcem… Co ze mną zrobicie?

- Tylko pod jednym warunkiem możesz uwolnić się z naszej niewoli, Wysłanniku – odpowiedzieliśmy.

- Powiedzcie mi, co mam zrobić, aby się uratować, a ja to uczynię.

- Wysłanniku Allaha, możesz się oswobodzić tylko wtedy, gdy dasz nam wykup.

- Ale ja nie mam prawie nic przy sobie!

- W takim razie daj to, co masz, Wysłanniku, zgadzamy się na wszystko.

Wówczas Prorok Muhammad (*saał*) wysłał do swojego domu szlachetnego Bilala (*ra*), aby ten przyniósł stamtąd trochę daktyli. Po wzięciu wykupu wypuściliśmy naszego Proroka (*saał*), a on, uśmiechając się, rzekł:

- Co za przykrość! Znalazłem się w podobnej sytuacji jak mój brat, prorok Jusuf (Józef – *alejhi salam*, pokój z nim, *as*), który został sprzedany na targu niewolników za marne grosze.

I odszedł, żałując, że żart się skończył.

ZASADY DOBREGO ZACHOWANIA W PIĄTEK

Piątek jest w islamie dniem bardzo ważnym.

Allah Najwyższy bardzo kocha swoje sługi i pragnie, abyśmy wszyscy weszli do Raju. Dlatego stwarza nam możliwość korzystania z darów Swojego nieograniczonego skarbca. Pan Wszechmogący informuje nas o wybranych wyjątkowych dniach i nocach, w czasie których wybaczane są grzechy i błędy ludzi, popełnione świadomie lub przypadkowo. Poza tym, wszystkie akty czci, spełnione w tych dniach i nocach, nawet te najmniejsze, przynoszą duże wynagrodzenie (*hasanat*).

Prorok Muhammad (*saał*) powiedział co następuje:

„Żadnego innego dnia słońce nie wschodzi i nie zachodzi tak, jak w błogosławiony i wspaniały piątek. Jest jednym z dziesięciu dni, kiedy dobra modlitwa i prośba sługi zostaje obowiązkowa przyjęta, a człowiek pragnący oddalić się od zła, zawsze otrzyma ochronę" (Tirmizi, *Tafsir*, *Burudż*, 3336).

Przygotowanie do piątku rozpoczyna się już nocą i dokonuje się w świątecznym nastroju.

Prorok Muhammad (*saał*) przygotowanie do piątku rozpoczynał już nocą. Dokonywał pełnego obmycia, a rankiem nakładał czyste ubranie, smarował się wonnościami i czesał włosy. Jeśli zachodziła potrzeba, Wysłannik Allaha (*saał*) podstrzygał brodę i włosy, obcinał paznokcie. Stale wznosił *zikry* (wspominanie) i *tasbihy* (wychwalanie) Bogu Najwyższemu, czyniąc to nie tylko słownie, ale także w sercu. Piątek dla Proroka (*saał*) był dniem wyjątkowym i bardzo ważnym. Droga, którą szedł do meczetu, pachniała rożami. Wysłannik Allaha (*saał*) swoim przykładem pokazywał nam, jak należy spędzać ten wyjątkowy dzień.

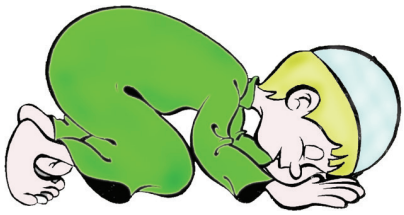

Na modlitwę piątkową powinniśmy iść szybkim krokiem i z entuzjazmem.

Nasz ukochany Prorok (*saał*) powiedział:

„O wy, którzy wierzycie! Kiedy rozlegnie się wezwanie na modlitwę piątkową, to spieszcie wspominać Boga i pozostawcie swój handel. To jest dla was najlepsze, gdybyście tylko wiedzieli!” (sura *Al-Dżumu'a*, *Zgromadzenie*, 62:9).

Wysłannik Muhammad (*saał*) przekazał, że największe wynagrodzenie pozyskują ci, którzy najwcześniej przyjdą na piątkową modlitwę:

„W piątek aniołowie zbierają się przy drzwiach wejściowych do meczetu. Zapisują tych, którzy jako pierwsi przyszli na modlitwę. Kiedy imam wchodzi na *minbar,* aniołowie zamykają swoje księgi i odchodzą, aby słuchać recytacji *zikrów*” (Muslim, *Dżuma*, 24 [850]).

W piątki należy jak najczęściej wznosić *salałaty* [modlitwy w intencji Proroka (*saał*)].

Nasz Prorok (*saał*) przekazał, co następuje:

- W najlepszym ze wszystkich dni – w piątek – recytujcie dla mnie salawaty, jak można najczęściej, gdyż jestem o nich informowany.

Ashabowie zapytali:

- Wysłanniku Allaha! Kiedy opuścisz nas, to jak dowiemy się o naszych salawatach?

Na to Prorok Muhammad (saał) odpowiedział:

- Allah Najwyższy zakazał ziemi poddawać rozkładowi ciała proroków. Abym mógł odpowiedzieć na pozdrowienia kogokolwiek, nasz Pan na tę chwilę zwróci mi moją duszę (Abu Dawud, *Salat*, 201; Abu Dawud, *Manasik*, 96).

Poślijmy i my naszemu ukochanemu Prorokowi (*saał*) *salałat*, przepełniony szacunkiem, miłością i uwielbieniem, aby Wysłannik (*saał*) osobiście odpowiedział na nasze pozdrowienia i modlitwy!

MOJA WSPANIAŁA RELIGIA
1
UCZĘ SIĘ CZCIĆ BOGA – 1

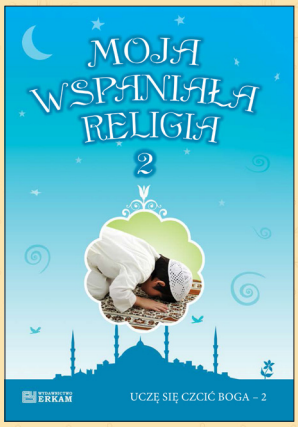
MOJA WSPANIAŁA RELIGIA
2
UCZĘ SIĘ CZCIĆ BOGA – 2

MOJA WSPANIAŁA RELIGIA
3
POZNAJĘ PODSTAWY WIARY – 1

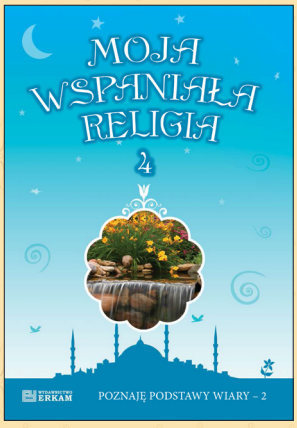
MOJA WSPANIAŁA RELIGIA
4
POZNAJĘ PODSTAWY WIARY – 2

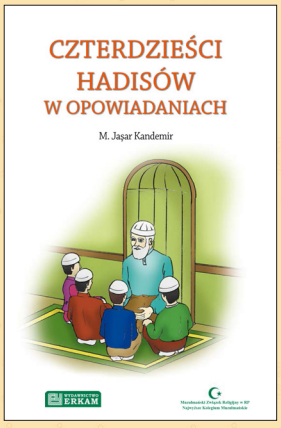
CZTERDZIEŚCI HADISÓW
W OPOWIADANIACH
M. Jaşar Kandemir

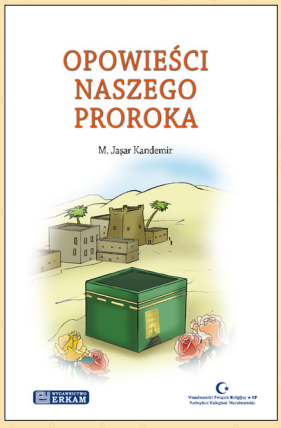
OPOWIEŚCI NASZEGO PROROKA
M. Jaşar Kandemir

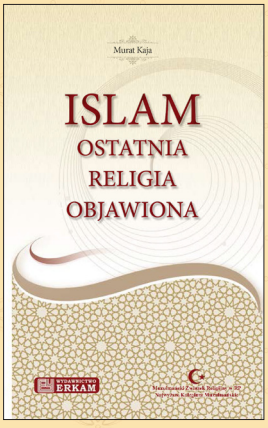
Murat Kaja
ISLAM
OSTATNIA RELIGIA OBJAWIONA

UCZĘ SIĘ OCZYSZCZENIA I MODLITWY
Asym Ujsal

Posłuchaj, jak wszystko z nami rozmawia
Faruk Kanger